

szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Bul. Reg. Ferdinand (József főherceg-ut.) 4. Telefon: 151. Sürögnyomtatás: Közlöny, Arad. Az Aradi Nyomda Vállalat tulajdona. Kiadása és rotációs nyomása Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évente 1080, félévre 540, negyedévre 270, havonta 90 Lej. Külföldre havonta 50 Lej, több. :: Egyes szám 5 Lej. Vasárnap 6 Lej. :: (Bucurestiben 50 bani felár) Hirdetési tarifa szerint ::

XLV. évfolyam, 104. szám. * Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF * Péntek, 1930. május hó 9.

Tiszta vizet!

Nem szabad elvitatni Aradváros vezetőségétől, hogy az utóbbi esztendőben a város fejlesztése felé irányuló komoly törekvésektől van áthatva. Különösen szépitészeti szempontból jelentős változásokat tapasztalhatunk. A hosszú esztendők stagnálása után meginduló vérkeringés pezsdülő lendületében nem találunk lankadást akkor sem, amikor végigtekintünk az 1930. év költségvetési tervezetén.

Mi, Aradváros polgársága az előbbi évek tanulságaiból leszűrhetjük azt a tapasztalatot, hogy a tervek és valóságok között áthidalhatatlan szakadékok vannak s tudjuk, hogy minden alkalommal szép és okos terveket fektettek le a költségvetésekben, de elérkezett a költségvetési év vége és visszatekintve, megállapíthatjuk, hogy a szép elgondolásoknak nagyrésze megrekedt a bürokrácia feneketlen kátyújában. Arad rendszerint a tervek tetőjére volt.

Most azonban, bizonyos bizalommal tekintünk a jövő felé. Dr. Lulai Cornel intérimár-bizottsági elnököt olyan embernek ismertük meg, aki nem küldi tengetőbe terveit, hanem racionális elgondolással, nem csökkenő akaratú igyekszik megvalósítani azokat.

Ez az oka annak, hogy jól eső optimizmussal tanulmányozzuk a idei költségvetés előirányzatát. Mára tizenhárom állandóan megújuló vágyai: a Shone-csatornák kiterjesztése a periferiákra az uccák kikövezése, a Holtmáros eltüntetése a belvárosból, a városligeti töbetömés, a vásártér és a vásárcsarnok kiépítése és más olyan dolog megvalósítása, amely életet és lendületet ad ennek a régen alvó városnak.

Ezek mind nagyon szép dolgok, de hiába fürkészi a költségvetés-tervezet írógéppel írt sűrű sorai között, nem találjuk meg benne azt, amire talán legjobban vágyik Aradváros lakossága, aminek hiánya miatt esztendők óta szenved és zúgódik.

A város vezetősége a költségvetés tervezetbe nem vette fel az ivóvíz megjavításának kérdését. Pedig ez a legnagyobb problémák és legnagyobb hiányok közé tartozik Aradon. Különösen a közelgő nyári időszak teszi aktuálissá a kérdést, amikor a vízfogyasztás növekedik és intenzívebben érezzük az aradi vízvezeték szinte türethetetlen hibáit. Egészségi szempontból a legsürgősebb teendők közé tartozik Aradon a víz megjavítása.

Az aradi vízműveket kiváló angol szakértők szerelték fel modern szűrő-készülékkel. De körülbelül hat esztendővel ezelőtt, amikor a megnövekedett vízfogyasztás szükségessé tette a nagyobb víztermelést is, a vízművek akkori vezetője leszerelte a szűrőket és új kutak furásával próbálkozott. Amit az európai hírű angol szakértők megcsináltak, azon természetesen csak rontani lehetett. A szűrőtelennél kapott vízvezeték viz szürkén, moszatosan jutott el a fogyasztóhoz. Azóta ha történt is némi javulás, de távolról sem érte el a régi nívót.

Esztendőkkel ezelőtt országos hírnevű volt a Kristálytiszta, kitűnő aradi víz. De a műszaki hozzáértés elrontotta a híres aradi vizet. Most a város lakói naponta bosszankodva állapítják meg, hogy a csapból zavaros, szürke, kellemetlen szagú ivóvíz folyik.

A költségvetésből hiányzik az ivóvíz megjavításának tétele. De mi nem hagytunk fel a reménnyel. Bizunk a város vezetőségében és reméljük, hogy az előirányzott szép és nemes tervek közé beiktatják a vízvezeték vizének megjavítását is. Ez ma Aradváros egyik legfontosabb problémája.

Befejezett tény, hogy Aradnak magyar alpolgármestere lesz.

Minden választást egyhanguan akarnak megojteni. — A négytagú állandó választmánynak két magyar tagja lesz. — Liberális lesz a második alpolgármester?

(Arad, május 6.) Alig egy hét választ el bennünket az aradi városi tanács megalakulásától. A várospolitikának egyik legélesebben pertraktált témája az alpolgármester személyének kérdése. Mint ismeretes, különféle verziók kerültek forgalomba ezzel kapcsolatban, azonban az aradi magyarság minden ellenkező hírek dacára, biztosan számított arra, hogy az alpolgármesteri állást csak magyar tanácstag töltheti be. A mai napon nagy lépéssel jutott előbbre ennek a kérdésnek a megoldása. Még nem történt végleges, illetve hivatalos döntés, azonban

befejezett ténynek tekintik a vármegyei prefektúra környezetében, hogy feltétlenül magyar alpolgármestere lesz a városnak.

A mai napon Marsieu Iustin dr. vármegyei prefektust a Magyar Párt megbízásából felkereste Parecz Béla dr. és Velcsov Géza dr. és kérték a prefektust, hogy az alpolgármesteri állást magyar tanácstag töltsse be. A prefektus még nem adott végleges választ, de a magyar alpolgármester megválasztása befejezett ténynek tekinthető.

A tanács megalakulása előtt különben teljesen ki fog alakulni a helyzet. Az, az álláspont ugyanis, hogy a választások teljesen egyhangúak legyenek. A közigazgatási törvény értelmében, csak az olyan választási eredményeket kell jóváhagyás végett a helygymintiszterhez küldeni, amelyek nem egyhangúak voltak. A nemzeti-parasztpárt a liberális és a Magyar Párttal végleges meg egyezést köt a tanács megalakulása előtt, hogy az egyhangú választások után, a tanács nyomban

megkezdhesse működését. A három politikai párt tagjai között már folytak megbeszélések, amelyek alkalmával teljesen kialakult a helyzet. A megbeszéléseknek nem adtak hivatalos színezetet, de azoknak eredményei informátorunk szerint a következő:

A polgármester Lulai Cornel dr. nemzeti-parasztpárti lesz. A négy állandó választmányi tag közül kettő magyar és kettő nemzeti-parasztpárti. A két magyar állandó választmányi tag személyére vonatkozóan még nem történt döntés. De valószínű, hogy az egyik Velcsov Géza dr. lesz. A két nemzeti-parasztpárti állandó választmányi tag egyike Raicu Aurel dr., a másik tag személyére még nem történt meg egyezés.

A második tagságra első sorban Vlad Sándor dr. az Iparkamara elnökét, másodsorban Borneas Gyula dr.-t, esetleg Botioc Elek dr. szenátort emlegetik.

A közigazgatási törvény előírja, hogy a négy állandó választmányi tag és a polgármester vezesse a város ügyeit. Az alpolgármestert az állandó választmányi tagok közül kell megválasztani. De megengedi a törvény azt is, hogy két alpolgármestere legyen a városnak. Ebben az esetben a második alpolgármester nem az állandó választmány, de a tanácstagok közül választandó. Az eddigi tervek szerint a második alpolgármesteri állást a liberálisok kapják. Erre az állásra két nevet emlegetnek: Ursu János dr.-t és Vicas Gyula dr.-t. A végleges döntést azonban csak a május tizediki ünnepségek után hozzák nyilvánosságra.

Cuza viharos bemutatkozása a kamarában.

Az antiszemita kilengések fölötti vita napja. — Cuza, Rascanu és Figure heves szócsatája. — Cuza bemutatkozásakor vöröséget szenvedett.

(Bucuresti, május 8.) A kamara mai ülésén szokatlan izgalom uralkodott. Ma tartotta ugyanis bevonulását a parlamentbe Cuza professzor, akinek román-mandátumát tegnap verifikálták. Hogy Cuza interpellációja szerepelt a kamarában, a képviselői padsorok megteltek s a tribünökön is óriási diaktömeg szorongott. **Hüvös csend fogadta a belépő Cuza-t.** Csak néhány többségi képviselő, kik kerületeikben antiszemita szavazatokra támaszkodtak, tapsoltak lopva. Az antiszemita ammelukok tapsait a többségi kollegáik gúnyos püsszegéssel ellensúlyozták.

Lucian dr. Arad szociálista képviselője napirend előtt kérte a pénzügyminisztert, tud-e arról, hogy a központi nyugdíjpénztárnál 4500 elintézetlen kérvény hever? Majd a helygymintiszter interpellálja meg egy berlini szociálista lap kitiltása miatt.

Ezután Rascanu iasi-i professzor úgy a saját, mint dr. Mironescu és dr. Balbea professzorok nevében emelkedik szólásra:

— A liberális-párt machinációi révén — mondotta — Cuza professzor elérte azt, hogy bejutott a képviselőházba. Ezt azzal koronázta, hogy diákjaival Targu-Frumoson antiszemita hecceket is rendeztetett. A liberális- és averescanus-kormányok idejéből ismert metodikus alapján, egy diákcsoport megtámadta a békés zsidóságot és két, 70 esztendősnél is öregebb zsidóembert össze-vissza vertek. Románitól Iasiig szakadatlanul folytatták a verekedést és a vége mégis az lett, hogy — 9 zsidót tartóztattak le, vagyis az antiszemita tá-

madók kerekedtek fölül.

Rascanu ezután annak a gyanújának adott kifejezést, hogy egyes bírák antiszemita meggyőződéstől vannak áthatva és éppen ezért arra kéri az igazságügyminisztert, hogy folytasson szigorú vizsgálatot, nehogy ártatlan zsidókat ítéljenek el az ügyben. Beszéde végén a helygymintiszter figyelmét felhívja még arra, hogy ő már a múlt esztendő decemberében intette a kormányt, hogy az antiszemita zavargásokat ajánlatos lesz megfékezni, mert azok egyszer súlyos méreteket öltenek. Ezt a figyelmeztetést azonban a helygymintiszter válasz nélkül hagyta. Ujra leszögezi, hogyha idejében nem igyekeznek az antiszemita kilengéseknek gátat vetni, úgy megbocsájthatatlan bünt követnek el.

Altalános figyelmű közepette emelkedik szólásra dr. Fischer zsidópárti képviselő, aki a máramaros antiszemita heccek terjesztése a kamarában. Elmondotta, hogy Máramarosban évszázadok óta a legnagyobb egyetértésben éltek vallás és nemzetiségi válsággal nélkül az emberek. Ennek a megértésnek az volt a záloga, hogy mindenkinek egyforma sors jutott osztályrészül. A krízis pedig most nyomorba juttatta ugy a zsidóságot, mint a romániséget. Máramaros lakosságának nagyrésze munka nélkül van. Hasztalan kapnak ígéreteket. A csernovitz-máramaroszi geográfiai peagevonal megnyitását kivül Máramaros gazdasági életének fellendítése érdekében egyetlen lépés nem történt. Most ezt a nyomort kihasználva, az emberek elkecserezték

gére építve, megvadult agitátorok a zsidóság ellen izgattak. Egy iasi-i diák és a helybeli lelkész magatartása súlyos zsidó ellenes atrocitásra vezetett Felső- és Középvíson.

— Nem volt alkalmam megállapítani, hogy kit terhel a felelősség, azonban információim szerint a hatóságok passzivitással viselkedtek az események láttára. Kérdem a belügyminisztert, hajlandó-e sürgős intézkedéseket tenni az ügyben az antiszemita megfélemlítésére? A belügyminiszter ur válaszáatól teszem függővé, hogy interpellációt jegyzek-e be.

Cuza (közbeiktált): Várjuk az interpellációját!

A liberálisok előre tudtak az antiszemita kiengésekről.

Majd dr. Fischer bejelentéseire Anglielescut belügyi alminiszter ad választ. Kijelenti, hogy nem érkezett még hivatalos jelentés az antiszemita zavargásokról és táviratilag kért most felvilágosítást. A kamara tudomására hozza, hogy amikor még senki sem tudott a heccokról, a Viitorul szerkesztősége felhívta őt és az iránt érdeklődött, mi történt Máramarosban. Ebből ő azt a következtetést vonja le, hogy a liberálisok előre tudtak a kiengésről. Kijelenti egyébként, hogy erélyes vizsgálatot indított az ügyben. A kormány különben nem-hogy nem bátorítja a zsidó ellenes zavargók elkövetőit, hanem szigorúan bünteti is őket.

Lázár Illés: Nem máramarosiak, hanem más vidékekről jött, liberális zsoldban levő agensek szítottak zavargásra.

Utána Rang iasi-i kormánypárti képviselő emelkedik szólásra, akinek antiszemita érzelme közismert. Kéri, bocsássák rendelkezésére a targul-frumosi antiszemita hecc aktáit és utasítsák a rendőrséget, hogy vizsgálják ki szigorúan a provokáló zsidók ügyét s rendeljék el a támadó (!) zsidók fogvatartását. Kijelenti, hogy egyebekben csatlakozik Rascanu professzor interpellációjához.

Cuza: En is.
Rascanu (Rang felé): Csak nem hiszi, hogy a zsidók bűnösök.

Rang: Ha eljárás folyik ellenük, akkor bűnösök.

A szócsata közben Cuza idegesen Andrei professzorhoz, a kamara elnöklő alelnökéhez fut, akit arra kér, engedje már elmondani interpellációját. Minthogy Rascanu már megelőzte és a többi felszólalók éppen ellenséges hangulatot teremtettek ellene, barátságatlanul fogadta a kamara beszédét, amelyben állandóan polémiákat rögtönzött. Ő is a targul-frumosi inzultust tette szóvá, de egészen más-kép adta elő a történetet, mint Rascanu professzor. Először Rascanuvál polemizált:

— Ön olyan dolgokról beszélt, amiről nem tudhatott meggyőződni, hiszen nem is volt ott. És önt természetesen csak a targul-frumosi zsidók érdekeltek, más nem.

Figure szerkesztő (izgatottan közbeiktált): Elnök ur!...

Cuza: Nem engedem félbeszakítani beszédemet.

Figure: De én házszabály ügyben akarok felszólalni.

Cuza: Akármikor beszélhet, de ha én szólok fel, akkor önnek hallgatnia kell. Majd megkapja még a feleletet ezért a szemtelenségért.

Figure azonban túlkibálja és az elnöknek harsányan tiltakozik, hogy Cuza a „zsidán” szót használja, ami antiparlamentáris. Kéri az elnököt, hogy utasítsa rendre Cuzát.

Cuza: „Zsidán” az egy nemzet neve...

Cuza: „én zsidóval nem állok szóba”.

Figure ismét az elnök intervencióját kéri, majd pár percig tartó szócsata dúl Cuza és Figure között, amelynek hevében Cuza állandóan retorzióval fenyegetőzik. Végül Andrei elnök rendreutasítja Cuzát és felszólítja, hogy vonja vissza Figureval szemben használt sértő kitételeit, de megjegyzi, hogy a „zsidán” kifejezésben ő nem talál sértőt. Mégis leint Cuzát és arra kéri, használjon parlamentáris kifejezéseket, mert az ő nyelvezete nem való a kamarába.

Cuza: Az elnök ur szavai, amelyeket tisztelt, szükségtelené tesznek minden hozzá-

szólást. Hogy sértő-szándékkal használtam-e kifejezésemet, azt megmondom a kamarának, de nem Figurenak, mert én zsidóval nem állok szóba.

Rascanu: Ön interpellál itt, vagy megállapításokat tesz?

Cuza: Csak magyarázatokkal szolgálok.

A moldvai és a besszarábiai többségi képviselők állandó közbeszólásokkal szakítják félbe Cuzát és arra kéri az elnököt, hogy vonja meg a szót az antiszemita professzortól. Cuza csak nehezen folytathatja szavait, az ellenséges atmoszféra egyre nő, aminek okát Cuza Rascanu professzor felszólalásában látja.

Cuza: Meg kell állapítanom, hogy Ön megelőzött anélkül, hogy a helyszínen lett volna.

Rascanu: Dokumentumok alapján beszéltem.

Cuza: Nekem is vannak dokumentumjaim és a helyszínen is voltam.

Rascanu: Én is ott voltam.

Cuza: Maga a zsidóit ment meglátogatni!

Cuza ezután egy fényképet tesz le a ház asztalára, amely a letartóztatott kilenc zsidó férfit ábrázolja, amint bunkót tartanak kezükben.

Közbeszólás: A bunkót a fényképezés előtt a hatóságok adták a kezükbe.

Cuza: Ezek a banditák megverték bennünket.

Leleplezett spanyol katonai puccs

Két tábornokot letartóztattak. — Liberális kormány jön.

(Madrid, május 8.) A kormány ma éjszaka nagyszabású katonai puccsot leleplezett le, amelynek élén a spanyol politikai élet két ismert katonai személye áll. Martinev Arnizo tábornok, Primo de Rivera hadügyminisztere és Barrera, Barcelona katonai parancsnoka, mozgalmat szerveztek, amelynek célja a katonai diktatura visszaállítása volt. A mozgalmat a madridi és a barcelonai helyőrségek támogatták, de mielőtt még terveiket végre-

hajtották volna, a rendőrség leleplezte azt és a kormány utasítására mind a két tábornokot letartóztatásba helyezték. A baloldali pártok a letartóztatással kapcsolatban nyilatkozatot közöltek, melyben bejelentik, hogy puccs esetén uccai harcokra is vállalkoznak az elnyomó katonai szellem ellen. Madridi jelentés szerint a király rövidesen liberális kormányt nevez ki.

Ha az aradi kath. gimnázium nem kapja meg a nyilvánossági jogot, végleg bezárja kapuit

Az utolsó pillanatban döntenek Bucarestben az intézet sorsa fölött. — Az aradi egyházközség egyik vezetőjének nyilatkozata az Aradi Közlöny számára.

(Arad, május 8.) Az aradi katolikus gimnázium sorsának vajudása most végleges döntés stádiumához érkezett. Arról van ugyanis szó, hogy a magyar kisebbségek egyetlen középfokú tanintézete vagy megkapja néhány napon belül nyilvánossági jogát, vagy május utolsó napján az alma mater kapui egyszer és mindenkorra bezárulnak. Ha végig gondoljuk azt a hosszadalmas történetet, amit ennek a fiatal tanintézetnek rövid létezése óta ki kellett állni a magyar kultúra szegélylatában, akkor ennek a városnak minden magyar aju lakosa a legnagyobb hálával kell hogy áldozzon a romániai katolikus egyházközségnek, amely a legnagyobb odaadással hozta meg azokat az áldozatokat, amik lehetővé tették, hogy ez a magyar nyelvű tanintézet a nyilvánossági jog megvonása után még mai napig is tevékenykedik.

Most elérkezett az utolsó pillanat. Az egyházközség már igazságtól mindenét feláldozta ezért a tanintézetért. Tovább nem bírja a küzdelmet. A romány halványan pisllakoló mecca azonban nem aludt ki teljesen.

Bucarest-i jelentések arról számolnak be, hogy a kultuszminiszterium hatáskörében működő állandó bizottság, amely a felekezeti iskolák nyilvánossági jogának kérdésében dönt, tárgyalásra tüzte ki az aradi római katolikus gimnázium nyilvánossági jogát is.

Legutóbb e jog iránti kérelmet azzal utasították vissza, hogy

a leterjesztett akták kiegészítésre szorulnak. Az iskola vezetősége Pteancu felügyelőt kérte fel a hivatalos vizsgálat megejtésére, ami meg is történt. Pteancu véleményezésétől függ most az aradi katolikus gimnázium sorsa.

Munkatársunknak alkalmá volt beszélgetést folytatni ez ügyben az aradi egyházközség egyik vezetőjével, aki ezeket mondotta:

(Nevetés.)
Közbeiktaltások: Szegények.

Cuza: Különös, hogy így viselkednek Önök. Kérem a belügyminiszter urat, hogy rendeljen el sürgős vizsgálatot.

Andrei elnök: Térjen a tárgyra.

Cuza: Múltán a csend helyreállt, a következő interpellációt terjesztem a Ház elé: Hétfőn, május 6-án engem és a diákokat, megáramadtak bennünket...

Egy hang: Mit kerestek a diákok Targa Frumuson?...

Cuza: Mint polgárok...

Egy hang: Mint agensek...

Cuza: A diákok nem szavazhatnak?...

Egy hang: Menjének iskolába inkább...

Cuza: Megverték bennünket...

Egy hang: Szegények...

Cuza: A diákok védőknek voltak, a zsidók hittel rontottak ránk. Eltörték a nemzet színi zászlókat, életükre törtek.

Végül Figure kezd újabb izgalmas vitát Cuzával, amelynek folyamán Cuza képtelen egységesen beszélni és nem is tudja befejezni az interpellációját. A napirend előtt még Junanca szociálista is kéri a zsidóellenes zavargás dosszióját. Napirenden a munkanélküliségre vonatkozó szociálista interpelláció szerepelt s ezzel véget is ért a rendkívül érdekes és izgalmasban bővelkedő kamarai ülés, amely Cuza bemutatkozásának teljes vereségét eredményezte.

Leleplezett spanyol katonai puccs

Két tábornokot letartóztattak. — Liberális kormány jön.

(Madrid, május 8.) A kormány ma éjszaka nagyszabású katonai puccsot leleplezett le, amelynek élén a spanyol politikai élet két ismert katonai személye áll. Martinev Arnizo tábornok, Primo de Rivera hadügyminisztere és Barrera, Barcelona katonai parancsnoka, mozgalmat szerveztek, amelynek célja a katonai diktatura visszaállítása volt. A mozgalmat a madridi és a barcelonai helyőrségek támogatták, de mielőtt még terveiket végre-

Ha az aradi kath. gimnázium nem kapja meg a nyilvánossági jogot, végleg bezárja kapuit

Az utolsó pillanatban döntenek Bucarestben az intézet sorsa fölött. — Az aradi egyházközség egyik vezetőjének nyilatkozata az Aradi Közlöny számára.

— Az iskola megnyitásokor 1200 növendékünk volt. Az elmúlt szeptemberben mindössze 77 növendék iratkozott be. Az egyházközség már akkor be akarta zárni az iskolát. Nem bírjuk a másfélmillió költséget még a legnagyobb áldozatkészség mellett sem.

— Az egyházi adó egymagában nem elegendő erre a célra, mert sajnos, az intézet jelenlegi növendékei a szegény néposztályból verődtek össze. Így a tandíjból befolyó összeg még csak említésre sem méltó. Az ősszel még tekintettel volt az egyházközség a tanárookra, akik igazán hősiességgel tartottak mellettük.

Ha május utolsó napjáig nem kapjuk meg a nyilvánossági jogot, úgy az intézet kapui egyszer és mindenkorra bezárulnak a növendékek előtt.

— Ezt a határozatot az egyházközség legutóbbi ülésén hoztuk meg. A határozatot körlevélben elküldtük a Magyar Párt vezetőségének és a püspöki hatóságoknak. Ugylátszik, hogy az intézet jóakarói jártak közbe a kormánynál és sürgették meg a nyilvánossági jog feletti döntést.

Ha a jogot megkapjuk, azt hiszem működésünk lesz, hogy a tanügyi hatóságok kívánalmainak megfelelően orvosoljuk a fogyatékosokat, ha azonban elutasítanak, úgy kénytelenek vagyunk az iskola működését befejezni.

Felgyújtottak egy erdőt, hogy kipuhtítsák a sáskahadát

Constantából jelentik: A sáskajárás Constanta megyére is áttért. Durosir megyében a hatóságok parancsára a balagai erdőt felgyújtották, hogy az ott tanyázó és jelenleg még repülni nem tudó sáskahadát kipuhtítsák.

Péntek.

1.

A SPANYOL KIRÁLY alatt rázzák a trónt az események. Az eseményeknek mindig van valami kiindulási pontjuk, amely magában rejti az okok magvát is. A spanyol király esetén a kiindulási pontot és az okokat a diktatura rendszerében kell keresni. A diktatura nemcsak a nép demokratikus hajlamait destruálja, de félreállítja, másodrendűvé teszi és így destruálja az uralkodói hatalmat is. Csak a demokratikus evolúció ment meg a diktatúraért fellángoló revolúciótól. Ez nem politikai elv, ez az új idők államberendezéseinek sorskönyvéből kiolvasott aranyigazság.

2.

A NYELVRENDELET készül a belügyminiszteriumban és nem tűrhető, hogy egyes tartományi igazgatók önálló intézkedéseket tesznek saját hatáskörükben a kisebbségi nyelvhasználatra vonatkozóan. Ezt mondotta Moldovan Valér, az új erdélyi tartományi igazgató. Jól mondotta, mert a kisebbségi nyelvhasználati jog törvényesen szabályozandó és nem szabad a közállapotokat kaotikussá tenni azzal, hogy ami szabad itt, az tilos ott. Ezért kíváncsian várjuk a nyelvrendeletet.

amely átmeneti állomása lesz annak a beharangozott kisebbségi törvénynek, mely a nyelvi kérdéseket is szabályozni fogja. Ez lesz a kisebbségi törvénynek legfontosabb része, mert a nyelvhasználati jog a kulturális szabadságnak vagy rablásnak forrása. A kisebbségi kultúra szabadsága a többségi mentalitás igazságérzetének jellemzője. Csak így szabad ezt a kérdést beállítani, mert különben felbukik a kisebbségi jogvédelem a presztizspolitika akadályain.

3.

A MÜLLER-PANAMA ügyében az aradi törvényszéken egymásután vonultak fel a tanúk és tesznek vallomást. Valamennyi tanuvallomásból és a szakértők fejtegetéseiből is kiordít az a megdöbbentő helyzet, hogy a vádlottak mögött ott áll a felbujtó, aki azonban nem kerül a bíróság elé ebben a perben. A felbujtó: az a szellem, amely a CFR. adminisztrációjánál uralkodik és amely az ellenőrzés hiánya miatt valósággal kísértésbe ejti a kiszívetésű hivatalnokokat. Ember legyen a tálpán, aki ellent tud állni ennek a csábításnak. Az a rendszer a főbűnös, amely alkalmat és könnyű lehetőséget ad a gyenge jellemű embereknek arra, hogy lopjanak. Vajon mikor állítják már a közvélemény törvényszéke elé ezt a rendszert, ezt a szellemet?

Ég az arcbőre borotválkozás után?

Tegyen próbát
Gillette-pengével.

New Yorkban négy embert megölt a hóguta.

Óriási kánikula Amerikában. — 30 — 34.6 fokos meleg.

(New-York, május 8.) Észak-Amerika keleti partvidékén napok óta óriási hőség van. A hőmérő jóval 30 Celsius fölé emelkedett. Így például New Yorkban 31 Celsius fokot mutat a hőmérő. A nagy hőség következtében több járókelő összeesett az utcán. Sőt az óriási melegség még emberélet áldozatokat is

követelt. Négy ember, aki az elviselhetetlen forróság következtében összeesett, hóguta következtében meghalt. Más városokban a hőség még nagyobb. Bostonban 33.9, Philadelphióban pedig 34.6 foknál állott meg a higany.

Duca reméli, hogy hamarosan külügyminiszter lesz.

A volt miniszter vázolja a külföldi laptudósítók előtt a liberálisok kormányzati programját. A külföldi tőkét a liberálisok is szívesen látják.

(Bucuresti, május 8.) A liberális-párt politikája az utóbbi időben teli van aktivitással és úgy tűnik föl, mint egy sorsdöntő kampányra történő felkészülés. A liberális kongresszus alkalmával a belföldi közhangulat preparálása érdekében minden megtörtént, most a külföldi közvéleményt akarják Bratianuék a maguk számára meghangolni. Erre való, hogy tegnap délután Duca a párt külügyi szakembere, volt liberális miniszter, téra hívta meg a külföldi újságírókat, akiknek bejelentette, hogy a liberális politika az utóbbi másfél évtizedes ellenzékieskedés alatt teljesen megváltozott és ezt a világ közvéleményének tudomására szeretné hozni. Beszámolt a liberális kongresszusról, amelynek határozataiban — amint kijelentette — a népkarát nyilvánult meg. A liberálisok az utóbbi időben gyarapodtak erőben — szögezte le. Majd felvilágosítással szolgált a jövő programra vonatkozóan. Hivatalosan kijelentette, hogy a liberális-párt a jogiolytonosság elvén áll.

— Nem igaz, hogy a liberálisok a jelenlegi kormány törvényeit uralomrajutásuk esetén meg akarnák változtatni — mondotta. Egyszer egy törvényt sem kívánunk hatályaon kívül helyezni. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a be nem vált törvényeket ne módosítsunk. Hívei vagyunk a közigazgatás decentralizációjának, azonban bebizonyosodott, hogy a tartományigazgatóságoknak nincsen létjogosultságuk. Ezért ezeket megszüntetjük majd. A tartományigazgatóság ugyanis felesleges költséget jelent és különben is olyan közvetítő hivatal, amely az egyes ügyek elintézését még bajosabbá teszi.

— Ami a külföldi tőkét érdekli, a liberálisok itt is megváltoztatták az eddigi elveiket — folytatta. A külföldi tőkével szemben jóindulatot kívánunk tanúsítani. Tiszteletben fogjuk tartani a kormánynak a külföldi tőkeérdekségekkel kötött szerződéseit, sőt a liberális-párt is hajlandó a jövőben a külföldi tőkének koncessziókat tenni, amelyek bizonyos állami üzemek felvirágoztatását szolgálják. Csak két intézményhez nem engedünk külföldi

tőkét nyulni. A vasúthoz és a postához. Ellenben az utépitéseknél szívesen látunk külföldi tőkeérdekeltségeket és biztosítani kívánjuk ezeket, hogy barátságos fogadtatásban részesüljenek.

Arra a kérdésre, hogy Bratianu Vintila miért jelent meg a kihallgatáson Miklós régensnél és igaz-e, hogy a régens hidegen fogadta, Duca a következőket jelentette ki:

— A hír légből kapott. Bratianu jelentéktelen, ügyben jelentkezett audiencián Miklós hercegnél és az ügynek nem volt politikai jellege.

Dr. Fülöp, magyar követségi sajtóattasé ezután azt kérdezte, hogy mikor üdvözölhetik Ducat ismét a külügyi székben? A válasz a következő volt:

— Nem vagyok próféta.

Fülöp: Nem gondolja miniszter ur. hogy

Szitává löttek két fegyencet a fogház tetején lévő gépfegyverek

(Kolumbus, május 8.) A legutóbbi fegyenczendülés következtében a fogház igazgatósága különböző preventív intézkedéseket léptetett életbe. Az egyik ilyen preventív intézkedés volt az, hogy a fegyház tetején önműködő gépfegyvereket állítottak fel, amelyeknek

most két halálos áldozatuk van. A fogház udvarán ugyanis az igazgatóság jóváhagyásával két fegyenc aludt, akket a gépfegyverek az éjszaka folyamán szitává löttek. Eddig még nem sikerült megállapítani azt, hogy a gépfegyvereket mi hozta működésbe.

Felmentettek egy hitvesgyilkos romániai kereskedőt.

Az asszony féltékennyé akarta tenni barátját s ezért ment férjhez.

(Páris, május 8.) Két hónappal ezelőtt megdöbbentő hitvesgyilkosság történt a francia fővárosban, amelynek elkövetője Friedmann József 24 éves romániai származású kereskedő volt. A fiatal kereskedő megfojtotta 22 éves feleségét és tettének elkövetése után jelentkezett a rendőrségen, ahol letartóztatásba helyezték. A bűnügy ma került tárgyalásra a párisi esküdtszék előtt, ahol egy megdöbbentő dráma részletei kerültek szőnyegre. A tanu-

vallomásokból megállapítást nyert, hogy a fiatalasszony azért ment feleségül Friedmannhoz, hogy ezzel féltékennyé tegye piótakapitány barátját. Friedmanné taktikája sikerült is, azonban szerencsétlen befejezéshez vezetett, mert Friedmann rájött a viszonyra és féltékennyé rohamában megfojtotta az asszonyt. A párisi esküdtszék Friedmann Józsefet felmentette.

Aradi Iparosok Hitelszövetkezetének Aruhitelosztálya.

Ingyen kap egy iparossorsjegyet, aki az alábbi cégeknél, 1000.- Leleért vásárol.

Női divatüzlet:

Friedmann & Schwartz, Str. Metianu (Förrei-u.) 12.
Varjas István, Str. Metianu (Förrei-uca) 15.

Női konfekció:

Victoria, Bul. Regina Maria 24.
Menczer Oszkár, Bul. Reg. Ferdinand 40.

Férfiruha kereskedő:

Muzsaj József, Színházal szemből.
Varjas Imre, Str. Metianu (Förrei-uca) 11.

Ékszerészek és órák:

Hirsoh Jenő, Str. Metianu (Förrei-uca) 7.
Kun József, Bul. Regina Maria 24.

Üveg- és porcellán aruház:

Fischer Mór, Fehér Kereszt-épület.

Cipész és cipőkereskedő:

Czernóczy Mihály, Str. Eminescu (Deák F.-u.) 22.

Huzás 1930 június 10-én.

Férfiszövet kereskedés:

Jakabffy István & Co., Minorita-palota.

Dizsmű- és játékaruház:

Hegedűs Gyula, Bul. Regina Maria 18.

Harisnya, rövid és kötöttáru üzlet:
Erdős István, Str. Metianu (Hunyadi-palota).

Papírkereskedés és reklámnaptár:
Max Molnár & Co., Str. Bratianu colt cu Str. Iosif
Vulcan (Weitzer János-u. és Kazinczy-u. sarok).

Ernyőüzlet:

Transilvania, Bul. Regina Maria 12.

Fakerekedő:

Steinfeld és Berkovits, Cal. Raduel (Radnai-ut) 56-60

Rádió szakszűzlet:

Geller Mátya, Str. Bratianu (Weitzer J.-uca) 7.

Butorüzlet:

Reinhardt Fülöp, Bul. Regina Maria 18.

Az összes nyeresémtárgyak kiállítását a Salacz-
ucca és Andrássy-tér sarkán lévő Sorsjegytudóban.

Közel 99 millió hiány az aradi CFR-nél, amelyből Müllerék csak 4 és fél millió lejt sikkasztottak.

Mi történt a többi pénzzel? — A vád- és védőbeszéd.

(Arad, május 8.) Velicu az államvasutak számfelvetési osztályának ellenőre ma délelőtt fejezte be szakértői jelentését a Müller-bűntényben. A jelentés végső konkluziójában egy megfektetett problémát állított a bíróság elé: végeredményében megállapítást nyert, hogy a CFR-nél fantasztikus összeget felőlelő visszaélés történt, megállapította a jelentés, hogy ezeknek a visszaéléseknek csak egy töredékét követték el azok, akik ezen a főtárgyaláson a vádlottak padján várják jövődjük megpecsételését.

98.718.302 lej és 36 bani hiány mutatkozik az aradi CFR könyveiben. Ebből a hatalmas összegből a vádlottakra csupán 4 és fél millió lej elsikkasztását lehetett rábizonyítani.

Hogy mi történhetett a többi pénzzel, erre vonatkozólag a szakértő jelentése nem szolgáltat felvilágosítással. Erre vonatkozóan csak verziók vannak forgalomba és ezeknek a törvény hitelt nem adhat.

Ostromol a védelem.

Popescu elnök már reggel kilenc órakor megnyitotta a főtárgyalást. Mind a kilenc vádlott nagyon kimerültnek látszik. Müller Ede arca viasz-sárga. Fejét a tenyerébe temeti és úgy hallgatja Velicu inspektor jelentését.

Az inspektor sorra veszi a hamisított bérlistákat, mind egyikhez van megjegyzése. Sok bérlista eltűnt, de akad olyan is, amelyikről beigazolható, hogy a vádlottak hamisították. A jelentés végén Velicu inspektor szomorú ténnyként állapítja meg, hogy az aradi CFR-nél közel 99 millió hiány mutatkozik, azonban ebből a hiányból a vádlottak csak 4 és fél milliót vállalnak magukra.

Elsőnek Miclosi Emil dr. ostromolja a szakértőt. Indiszkrét kérdést tesz fel:

— A szakértő ur hány százalékot kap a leleplezett sikkasztás után?

Velicu inspektort láthatóan kellemetlenül érinti a kérdés. Kijelenti, hogy költségein kívül egy banit sem kap.

Baár Tibor dr. kérdi a szakértőt, hogy miután a jelentés szerint 1921-ben még csak Csizsár és Aless folytatták a manipulációt, hogyan lehetséges, hogy később a többieket is bevonták az ügybe. Gherman Dante dr., Miclosi dr., Raicu Aurel dr. és Baár Tibor dr. felváltva valóságos pergőtűzzel ostromolják Velicu inspektor jelentését. Az inspektor homlokáról már a verejték csorog. Kínálódva igyekeznek a hozzá feltehető kérdésekre felelni, de ezek csak ritkán sikerülnek.

Az elnök vet véget az ostromnak, amennyiben a vitát befejezettnek nyilvánítja.

Csizsár bliccel és vádol.

A következő szakértő tanu Székely Károly ny. főellenőr, aki Velicu inspektornak sikkasztott a vizsgálat lefolytatásánál.

Bejelenti a bíróságnak, hogy Velicu inspektor szakértői jelentéséhez lényeges hozzáfűzni valója nincsen, mert a vizsgálatot együtt folytatták le és a jelentést is együtt készítették. Elmondja továbbá, hogy 1922-ben ő volt a B. VIII. osztály vezetője. Lehetetlenségnek tartja, hogy egyetlen hivatalfőnök ellenőrizhessen huszonöt fontosabb munkakörrel megbízott tisztviselőt.

A rendőrségen minden egyes vádlott vádolt. Így Csizsár elmondotta, hogy 1921-ben Alessal és Müllerrel együtt kezdték meg a panamát.

Csizsár ingerülten ugrik fel a vádlottak padjáról:

— Nem igaz! Egy szó sem igaz, amit Székely ur mond!... Székely ur ellenségem volt.

Az elnök kérdésére a főfelügyelő elmondja, hogy egy alkalommal Balog, aki Csizsárral együtt dolgozott, arról panaszkodott, hogy

A vádbeszéd és a védők felszólalásai.

A délutáni tárgyalás megnyitása után Gitta Ágoston főügyész helyettes nyitja meg a perbeszéd sorát. Rövid kategórikus mondatokban vázolja a vád tárgyát alkotó bűncselekményeket: közokirathamisítás és lopás, továbbá közpénzek elsikkasztása. A büntető törvénykönyv 462., 463. és 70. paragrafusának alkalmazását kérte a vádlottakra.

A védelem sorából Gherman Dante dr. Müller Ede védője mond elsőnek beszédet. A CFR. adminisztratív rendjének kritizálásával kezd. Arra a megállapításra jut, hogy ilyen rendszer mellett nem lehet azon csodálkozni, hogy egy idegzetében megrokkant alkoholista sikkasztásra vetemedik. Tíz évem keresztül nem ellenőrizték Müllert. Egyben bizonyíték sincs ellene és ő mégis vallott. Folyton Müller-ügyről beszélnek, holott Müller csak a láncnak egy szeme volt. Müller Ede nem utalt, nem fizetett pénzeket, aktív része sem volt a hamisításokban. A sikkasztásban való bűnrészség megállapítását és a közokirathamisításában felelős ítéletet kér.

Dr. Cotioiu Romulus dr., Fofiu védője a következő felszólaló: A vádlott élettraizi adataiból vezeti le jellemének kialakulását. Papanak készült, de fiziológiai defektus akadályozta meg, hogy célját elérje. Orvos is akart lenni, de a defektus itt is megakadályozta abban, hogy elérhesse célját. Fofiu Coriolan a vádlottak közül a legfiatalabb felettesei tekintélye gyakorolt rá olyan szuggesztív erőt, hogy belesodródott a bajba. Egyrészt ez volt az indító ok, másrészt pénzhez akart jutni, mert csak így remélhette, hogy bajától, amely egy egész életen keresztül üldözte megszabadul. A védő ezután a vádbeszédet kritizálta, majd az államvasutaknál alkalmazott munkásokra tért

Csizsár állandóan elblijceli a hivatalos órákat, azért megbüntettem. A vádlottak padján ült Balog fejbőlintással hagyja helyben a főfelügyelő állítását.

Csizsár azonban folytatja vádaskodását: — A rendőrségi kihallgatásomnál jelen volt Székely főfelügyelő és ő mondta be, mit mondjak jegyzőkönyvbe.

Ezt a vádaskodást a főfelügyelő hazugságnak bélyegzi.

Mi történt a rendőrségen.

Liszka Pál tagadására vonatkozólag Székely főfelügyelő elmondja a bíróságnak, hogy Iancu Traian rendőrigazgató külön szobába küldte Liszkát, hogy készítse el vallomását. A mikor Liszka magára maradt, így sóhajtott fel: — Ez a Müller tönkretette az egész életet.

Ezután minden erőszak nélkül készítette el beismerő vallomását.

Liszka a szembesítésnél vádóflannak minősíti a főfelügyelő vallomását.

Beckerte vonatkozólag Székely főfelügyelő elmondja, hogy miután szabadlábra került, találkozott vele az uccán. Megkérdezte Beckert:

— Maga is részt vett a 830 ezer lejes bérlisták meghamisításában?

Becker csak ennyit válaszolt:

Ebben a hamisításban nem vettem részt. Dr. Gherman Dante kérdést intéz a szakértő tanuhoz:

— Tud arról, hogy Müller morfiumist volt?

Tanú: Mondta több ízben, hogy erős porokot kezd fejtápis ellen.

Székely főfelügyelőt a bíróság megeskötötte vallomására. Utolsó tanuként Scheer Jánost hallgatja ki a bíróság, aki az államfő pénztár kezeléséről ad felvilágosítást a bíróságnak.

A délelőtti tárgyalás befejezésekor a bíróság egyes periratokat olvas még fel, majd a bizonyítási eljárást befejezettnek nyilvánította.

Hélet előtt.

A délutáni tárgyaláson ismét tömegesen jelent meg a hallgatóság. A kíváncsiskodók már megkezdték a fogadkozkat. Általában arra tippelnek, hogy Müller beismerő vallomása révén a legkisebb büntetést kapja.

ki. Enyhe büntetés kiszabását kérte a bíróságtól.

Vladislav ügyvéd Kercsók vádlott védelmére azt hozza fel, hogy már a vasuti panamával kapcsolatos vizsgálat első pillanatában beismerő vallomást tett az okirathamisításra vonatkozóan, így Kercsóknak volt köszönhető, hogy a panamát sikerült leleplezni.

Sarbu György dr. Csányi és Cuzman t védte. Csányival kapcsolatosan felhívta a bíróság figyelmét arra a körülményre, hogy az ellene felhozott 11 rendbeli okirathamisítás bizonyítva nincsen, mert a vád csak Müller és Fofiu vallomására támaszkodhat. Cuzman nem volt részese a bűnügynek, hanem csupán kölcsönöket közvetített Müllernek és ezért kapott is tőle pénzt.

Miclosi Emil dr., Csizsár védője kimutatta, hogy védelem olyan jelentéktelen adminisztrációs munkát végzett, hogy a sikkasztásban nem lehetett aktív része. A bizonyításnak ki kellett volna terjeszkedni arra, hogy a kis-tisztviselők oly alacsony fizetést kaptak, hogy mind kénytelenek voltak lopni.

Raicu Aurel dr. Liszka védelmében azt hozta fel, hogy a beismerő vallomást a rendőrségen ütlegekkel kényszerítették ki. Müller vádjával beigazolást nyert, hogy Liszka csupán a pénzt kezelte és előírások okmányok alapján fizetett.

A mai főtárgyalás utolsó védőbeszédét Baár Tibor dr., Balog védője mondotta el. Müller Balog ellen emelt vádját neveltségnek tartja. Balog kapott ugyan pénzt Müllertől, azonban ezért az összegért egy komplikált költségvetést készített el Müllernek.

Popescu elnök az idő előrehaladottságára való tekintettel, a védőbeszédet félbeszakította és a perbeszédet folytatását holnapra adta el.

A román határőrök agyonlőtték egy jugoszláv halászt.

— Sulyos határcidens Tamásfalva mellett. —

(Belgrád, május 8.) A román-jugoszláv határon ma sulyosabb természetű incidens történt. A jugoszláviai Tamásfalva községben Deszki István halászott és közben a román határőrséggel került ellentétbe. Jugoszláv je-

lentés szerint a román határőrök agyonlőtték Deszki Istvánt és a holttestet elhúzták. Belgrádból ma este vizsgálóbizottság utazott ki a helyszínre.

A szegedi honvédbíróság elítelt két megszökött és lövöldöző vámör.

(Szeged, május 8.) A honvédbíróság ma ítélték Berg Manó és Monucz György vámörök ügyében, akik különböző visszaélések miatt megszöktek és egy őket üldöző vámtisztrelőtték. Ezután átszöktek a román határon, majd a bucaresti-i magyar követségen jelentkeztek. A mai főtárgyaláson Berget két és

félévi, Monuczot egy és félévi börtönre ítélték, gyilkossági kísérlet, lopás és csalás miatt. Kimondták az ítéletben a lefokozást és a vámörtség kötelékéből való elbocsátást. Az ügy tegnapi főtárgyalásán a két vádlott összeverekedett egymással.

A székelyek erdőelkobzási panasza a Népszövetség előtt.

— A Berner Tageblatt részletes kommentárja. —

(Bern, május 8.) A népszövetség legközelebb tartandó ülésén huszonegyezer erdélyi székely aláírásával ellátott memorandum kerül tárgyalás alá, melyben erdőelkobzások miatt tesznek panaszt a népszövetségnek. A Berner Tageblatt ma hosszabban foglalkozik a memorandummal és azt írja, hogy

a panasz tárgya új helyzet elé állítja ezt a nemzetközi fórumot. A berni lap részletesen megírja, hogy a panaszosoktól elvett erdők nagyrésze már nincs meg a román állam birtokában, mert azokat Dobrescu földművelésügyi miniszter és Vornic sajtóattasé illegális módon idegen kézre juttatták.

Előzetes letartóztatásba helyezték Stein Mór aradi utazót,

aki a Grivita konzervgyárnak 450.000 lejmel nem számolt el. — Stein szerint az el nem számolt összeg csak 220.000 lej.

(Arad, május 8.) Tegnapelőtt délután megjelent az aradi rendőrség bünyügyi osztályán a bucaresti-i „Grivita” konzervgyár társtulajdonosa, Dán Steianescu és bűnvádi feljelentést tett Stein Mór ellen, aki a vállalat erdélyi utazója. A följelentés szerint Stein Mór 450 ezer lej inkasszóval nem tudott elszámolni.

A kereskedelmi alkalmazottat azonnal a rendőrségre idézték, ahol megkezdték kihallgatását. Stein Mór azzal védekezett a rendőrségen, hogy csupán elszámolási differenciáról van szó. Az ő megállapítása szerint nem 450 ezer lejmel, hanem 220 ezer lejmel kell elszámolnia a cégnek. Erre a hiányra vonatkozóan Stein a rendőrségen azt a felvilágosítást adta, hogy miután 50 százalékos delkrederevel dolgozott, nagy veszteségek érték a rossz üzletmenet miatt, ezenkívül mintegy 83.000 lej értékű árut irtak terhére a központnál, holott ez az érték az aradi fiók pincéjében fekszik.

Miután Stein Mór állításait okmányszerűen igazolni nem tudta, a rendőrség őrizetbe vette. Tegnap délelőtt átszállították az ügyészségre, ahol Vulpe főügyész előtt és Ludosan vizsgálóbíró előtt megismételte vallomását. A bizonyított elszámolás azonban másnap is hiányzott, így a vizsgálóbíró elrendelte Stein Mór elő-

zetes letartóztatását. A letartóztatást ma a törvényszék jóváhagyta.

Stein Mór hat év óta áll a bucaresti-i „Grivita” alkalmazásában. 1928. óta nem számolt el cégével és járandóságából csupán acontókat vett fel. Stein szerződés szerint 50 százalékos felelősséggel tartozik a kihitelezett tételek után. Ez év március havában Stein felmondta szerződését Grivitának, mert nem akarta tovább vállalni az 50 százalékos kihitelezési felelősséget. Ez idő óta Steianescu, a cégtulajdonos állandóan sürgette az elszámolást, amely azonban nem történt meg. Néhány nappal ezelőtt Stein Mór személyesen akart letartóztatni Bucurestibe, az elszámolás megejtésére, azonban azt a távirati utasítást kapta a cégtől, hogy erre nincsen szükség és várjon további intézkedésig.

Tegnapelőtt délután azután Dán Steianescu cégtulajdonos érkezett meg Aradra és miután Stein Mórt nem találta az aradi fióküzletben, megtette a bűnvádi feljelentést. A följelentő ma délután már vissza is utazott Bucurestibe, Stein most vizsgálati fogságban várja, hogy számszerű adatokkal és okmányokkal igazolhassa állításait. Arad társadalmi életében, ahol Steint korrekt üzletembernek ismerik, meg vannak arról győződve, hogy ez sikerülni is fog neki.

hasonló fogadtatásban részesítették a francia hatóságok.

A szenátus leszavazta Hoovert.

(New-York, május 8.) Hoover elnököt a szenátus ma leszavazta. Negyvenegy szavazattal harminckilenc ellenében nem hagyta jóvá azt a bírói kinevezést, amelyet az elnök a szenátus elé terjesztett. Hasonló eset az Unióban 36 éve nem fordult elő.

A jóvátételi kölcsön elosztása.

(Páris, május 8.) A jóvátételi kölcsön elosztása az illetékes államok pénzügyi delegátusainak határozata értelmében akként történik, hogy az Unió egyharmadrészt, a semleges államok szintén egyharmadrészt és végül Németország hitelezői szintén egyharmadrészt vesznek át. A címletek visszafizetése a kibocsátási ország valutájában történik.

Seipel lemond a keresztényszocialista párt elnökségéről.

(Bécs, május 8.) Seipel volt kancellár ma kilentette több újságíró előtt, hogy szilárdan megmarad ama szándéka mellett, miszerint a keresztényszocialista párt elnökségéről lemond.

A francia hatóságok kellemetlenkednek a zarándokoknak.

(Róma, május 8.) Az olasz sajtó ideges hangon tárgyalja a kartagói eukarisztikus kongresszuson történt eseményeket. Az olasz lapok tudósítói arról számolnak be, hogy a francia hatóságok számos kellemetlenséget okoztak az olasz zarándokoknak, sőt megakadályozták azt is, hogy az olasz zarándokokat és főpapokat ünnepélyesen fogadja a kongresszus rendezője. A római lapok jelentései szerint a magyar és csehszlovák résztvevőket

Asszonyom!

Ne főzzön otthon, kényelmetlen, többé kerül, mint az aradi

Fehér Kereszt-étterem
40 lejes otthoni szű elsőrendű ebéde vagy vacsorája.

Két betörés volt az éjszaka Aradon.

A nagyobb stíliú betörők csak 800 lejt találtak, a primitív eszközökkel dolgozók 20.000 lejt zsákmányoltak.

(Arad, május 8.) Vakmerő Kasszaúrás történt tegnap éjszaka Arad központjában. A Forray-utca 13. szám alatt, a Schreyer-ház udvarán van Engel Adolf cseréplerakata. Ma reggel 8 óra után, amikor a kereskedő benyitott az irodahelyiségbe, megdöbbenve állapította meg, hogy a Wertheim-szekrényt az éj folyamán vakmerő betörők felfeszítették. Eng azonnal jelentést tett a rendőrségen. A feljelentés nyomán azonnal megjelent a helyszínen Hui komisár és Bugariu detektív és jegyzőkönyvbe foglalták Engel feljelentését.

A rendőrség a betörők munkájából megállapította, hogy azt csak „hivatásos” Kasszaurók végezhették, mert a legmodernebb szerzőkkel végezték munkájukat. A betörők forrasztó lámpával felmelegítették a páncélszekrény ajtaját és a kulcsiyuk körül felolvadt vasat vésővel kitérték s miután a véső segítségével egy nagyobb rést csináltak, az olvadásban levő anyagot harapófogóval kezdték szaggatni. Sikerült nekik egy 20 négyzetcentiméternyi rést készíteni, amikor vésők és csavarhúzó segítségével teljesen összerongcsolták a zárt.

A betörők hatalmas munkáját azonban nem kísérte szerencse, mert a nagy fáradtsággal feltört kassza nem tartalmazott többet, mint 800 lejt.

A rendőrség véleménye szerint a betörést ugyanazok a tettesek követték el, akik két hét előtt Bettelheim Bocskay-téri tollkereskedés pénztárát furták ki. Ugyanis munkájuk mindkét helyen azonos. Sőt az ujjlenyomatok is egyeznek.

Érdekesnek tartjuk megjegyezni, hogy azelőtt két évvel, ugyancsak betörték az irodába, amikor a betörési kísérlet teljesen sikertelen volt. A két év előtti kísérlet sem az első, mert négy év előtt is megkísérelték kifosztani Engel Adolf Wertheim-szekrényét, amikor a munkájukat valami megzavarhatta, mert szerszámaikat otthagyták a betörők. Akkor a kézipénztárt törték fel és onnan 200 lejt vittek el.

A betörők az utcáról vezető vaskaput, valamint az irodáját alkulcsokkal nyitották ki és távozásuk után gondosan bezárták, nehogy a járó-kelőknek feltűnjön, hogy a kapu szokatlan időben nyitva van.

A rendőrség bevezette a nyomozást a tettesek kézrekerítésére.

Tegnap éjszaka még egy vakmerő betörés történt Aradon. A betörés színhelye a Bathory-utca volt, ahol a betörők Hirschl Géza kereskedő kincseskincsét feltörték és a kincseskincset az üzletbe hirtolták. A megállapítás szerint a betörők primitív eszközökkel, egyszerű fészítő vasakkal dolgoztak. A betörők itt bőséges zsákmányra akadtak, mert több, mint 20 ezer lej értékű árut vittek magukkal. A rendőrség ebben az ügyben is bevezette a nyomozást.

Az aradi mozik mai műsora.

CENTRAL MOZGÓ. Ma, pénteken 5. 7 és 9 órakor: MALEK MINT ÉDESVIZI TENGER-RÉS. Főszerepben: Buster Keaton, a híres járcu színész.

SELECT MOZGÓ. Marcella Albani és Walter Rilla-val a főszerepekben az ASZ-SZONYBÜN.

ELITE MOZGÓ utoljára a KÉT ARAB LOVAG. Főszerepekben: William Boyd és Mary Astor.

GRADISTE MOZGÓ utoljára: ELFELEJTETT ARCOK. Főszerepekben: Clive Brook és Olga Baclanova.

HIREK.

A május 10-iki ünnepek részletes programja.

A következő programmal ünnepli Arad városa május 10-én az egyesülés ünnepét: Hajnalban 21 ágyulóvész üdvözi az egyesülés ünnepét. Dél előtt fél 10 órakor az összes elemi- és középiskolákban összejövétel lesz, melyen a diákoknak ismertetik a nap jelentőségét. 10 órakor a Tököli-téri görög keleti katedrálisban ünnepi istentisztelet, amelyen részt vesznek a hatóságok képviselői, valamint a város notabilitásai. A diszistentisztelet alatt a katedrális előtti téren a katonaság, valamint az egyes iskolák lesznek elhelyezve. A görög keleti ortodox templomban tartandó istentisztelettel egy időben, Arad valamennyi temploma hasonlóképpen istentiszteletet tart. A Te Dennek bevégezte után a városháza előtt fel fognak vonulni az iskolák, valamint a katonaság és a sportegyesületek, előre megállapított sorrendben. A felvonulás bevégeztével a városháza dísztermében, a megyei prefektus, a püspök és a divízió parancsnoksága fogadja az egyes társadalmi egyesületek tisztelegését. Délután 5 órakor a „Moise Nicora” liceum növendékei tartanak műsoros ünnepélyt a Kulturpalotában. A délutáni órákban a katonaság a városháza előtt, az „Astra”-zenekar pedig a városligetben tart térzenét. Este kilenc órakor pedig fáklyás díszkörmenet lesz, melynek időtartamára az ablakok ki lesznek világítva, mint ahogy lapunk más helyén megírtuk, egyéb hatósági rendelkezésekkel a május 10-iki nemzeti ünnepre vonatkozólag.

— **Hatósági rendelkezések május 10-ére.** Május 10-én, szombaton, az egyesülés ünnepén, vasárnapi munkaszünet, minden üzem és üzlet zárva tartandó. A fodrász- és borbálműhelyekre a következő rendelkezések irányadók: május 10-én egész nap munkaszünet, május 11-én, vasárnap a borbélyok déli 12 óráig nyitva tartanak, viszont 12-én, hétfőn délelőtt kötelesek üzleteiket 12 óráig zárva tartani. Pénteken az üzletek nyitva tarthatnak este 8-ig, élelmiszerüzletek 9-ig, a borbélyok 11-ig. A kereskedők s a házigazdák kötelesek gondoskodni arról, hogy az egyesülés ünnepén az üzletekre, illetve házaikra a nemzeti színű tricolor ki legyen tűzve. Este a fáklyás körmenet időpontjában, kötelesek az egyes lakók ablakaikat kivilágítani, hasonlóképpen, mint az előző években.

Az „Aradi Közlöny” t. hirdetőihez

Felkérjük a t. hirdető közönséget, hogy vasárnapi lapunk részére feladni szándékolt hirdetéseit juttassa el legkésőbb ma délig lapunk kiadóhivatalába, mert az egyesülés ünnepe miatt lapunk vasárnap helyett május 10-én, szombaton reggel jelenik meg.

**Dramat sok ember írt,
De poloskát LOVAS egyedül írt**
Arad, Strada Oituz (Illés-ucca) 111.

— **Időprógnózis.** Változékony, hűvös idő meg-megújuló esőzessel és nyugati szellekkel.

— **A francia hadügyminiszter a Magyar Tudományos Akadémia tagja.** Budapestről jelentik: A Magyar Tudományos Akadémia tagjává választotta Páinlevé francia hadügyminisztert.

— **Új elnököt kapott a legfelsőbb számvetészek.** Bucurestiből jelentik: A közelmúltban nagy felhívást keltett Angheliescu, volt legfelsőbb számvetészeki elnök botránya, akít, mint ismeretes, felfüggesztették állásától, de abból Angheliescut csak nehezen lehetett eltávolítani. A régens-tanács most Alasianné tanácselnököt nevezte ki Angheliescu utódjává.

— **A budapesti magyar könyvnap.** Budapestről jelentik: Szakadó esőben ma reggel megkezdődött a magyar könyvnap. Az Oktogon-téren, a Vilmos császár-úton és a Nemzeti Színház előtt egy-egy sátor állott, ahol az írók személyesen adták el műveiket. A könyvnap sikere a zivataros időjárás ellenére jó volt.

Gyárak, iparvállalatok és cséplőgéptulajdonosok!

Szerezzék be az első segélynyújtáshoz szükséges mentőszekrényeket és kötszereket.

Legelőszobában beszerezhetők:

Drogueria „CITY” Parfumeria
E. ZEINER
Arad, Bulev. Regina Maria 26.

— **Az Aradi Közlöny keresztretjvény-vakációja.** Rövid hirben jeleztük, hogy az Aradi Közlöny a nyári hónapok tartamára felfüggeszti a keresztretjvények közlését. Lapunk olvasótáborának egy tekintélyes része hódolt ennek a nívós és tanulságos szórakozásnak, amely a hosszú téli estéken kedves időtöltése volt a rejtvénykedvelőknek. A megfejtők annál is inkább ambicionálták ezt a szívesen fizetett foglalkozást, mert az Aradi Közlöny valóban értékes díszletdíjakat sorsolt ki a megfejtők között. A tapasztalat azt mutatta, hogy a nyári hónapokban a közönség érdeklődése más szórakozási alkalom felé fordul, nagyon sokan fűrdőhelyekre utaznak és szívesen fogadnak néhány hónapi keresztretjvény-vakációt is. Az ősz beálltáig tehát szünetelni fog lapunkban ez a népszerű rovat, hogy annál ötletesebb rejtvényekkel és értékesebb nyere-ménytárgyakkal kezdhesse meg a téli szezont az Aradi Közlöny hasábjain.

— **Izraelita istentisztelet.** A május 10-iki pontban 10 órakor kezdődő hivatalos ünnepekre való tekintettel, a főraielavítás nem a szokott időben, hanem már egy negyed 10 órakor fog megtartatni. A neolog hitközség előljárósága.

Jól és olcsón vásárolhat

kizárólag

J. Schutz Posztóáruházában

Arad, Str. Eminescu 2.

— **A budai dalárda az angol lordmayornál.** Londonból jelentik: A budai dalárda ma délelőtt tisztelegte a lordmayornál Ripka Ferenc budapesti főpolgármester vezetésével. A lordmayor hagyományos díszruhában fogadta a magyarokat. Ripka Ferenc üdvözlésére meleg hangon válaszolt. A tisztelegés érdekes jelenete volt, hogy a lordmayor jelenlévő kisfia megkérte a dalárda vezetőjét, hogy a világbajnok férfikar énekeiben néhány dalt. A magyar dalárda ekkor néhány magyar dalt énekelt, amit a lordmayor családja nevében is megköszönt.

— **Választás.** Az aradi Chevra Kadisa 10 választmányi tag megválasztására határnapul a hó 11-ik napját tűzte ki. A szavazás a templomépület tanácstermében reggel 9 órakor kezdődik és megszokott nélkül — a déli órákban is — d. n. 4 óráig tart. A szavazáshoz a bejárat a Piața Plevnei (Árpád-tér)-ről nyíló kapun át történik. A választási bizottság nevében: Dr. Fuchs Albert, biz. elnökhelyettes, Reich Jenő, biz. jegyző.

— **Május 11-én, Anyák napján ünnepélyt rendez a Növédelmi Hivatal a Minorita Kulturházban este félkilenckor.** Műsor kapható a Vasárnap kiadóhivatalában.

— **A krisztushívők szektájának budapesti főpapiját elmozdították.** Budapestről jelentik: A londoni krisztushívő zsidók szektájának vezetője ma Budapestre érkezett és nyilatkozott Kainilder Róbertől, aki a szektának budapesti főpapa volt. A londoni delegátus kijelentése szerint a pesti agitátor havi 1000 pengő fizetést kapott, de ezt néhány héttel ezelőtt megvonák tőle, mert nem teljesítette hivatását.

— **Pan Halipa Besszarábiába utazott.** Bucurestiből jelentik: Moldoveanu besszarábiai tartományi kormányzó lemondása folytán, mint ismeretes, a miniszterelnök Pan Halipa közlekedésügyi minisztert bízta meg a kormányzósági teendők ideiglenes ellátásával. Pan Halipa ma délelőtt elfogadta a megbízatást és el is utazott Chisenevbe. Pan Halipa delegálása addig szól, amíg Moldoveanu úgve elintéztést nyer.

Halálra gázolta a vonat Szeged egyik legjobb futballistáját.

Nem valószínű, hogy öngyilkosságot követett el Simóka Sándor.

Szegedről jelentik: A kiskunfélegyházi állomási rendőrség jelentése szerint egy 30 év körüli férfi borzalmasan összeroncsolt holttestét találták ma reggel a vasuti állomás közelében a sineken. Az összeroncsolt ember zsebeiben levő irásokból megállapították, hogy azonos Simóka Sándorral, a „Bástya” szegedi professzionista futballcsapat közismert haljjátékosával. Simóka tegnap éjjel azzal ment el otthonról, hogy Budapestre utazik, ahol ügyes-bajos dolgaikat akarta elintéztetni. Akik ismerték a kiváló futballistát, azt állítják, hogy nem követhetett el öngyilkosságot, mert jó anyagi körülmények között élt. Mint hivatásos futballistának a szerződése is oly jövedelmet nyújtott, hogy abból is szépen meg tudott volna élni. De Simókanak ezenkívül is jól jövedelmező állása volt. Főpincér volt a legelegánsabb szegedi kávéházban, „Tiszában”. Az is kizárja az öngyilkosságnak a lehetőségét, hogy semmilyen irást sem hagyott hátra. Simóka különben rendszerető, pontos ember volt, feleségével példás egyetértésben élt, így tehát minden körülmény mellett szól, hogy a futballista baleset áldozata lett. A feltevés szerint könnyen előfordulhatott az — mivel esős éjszaka volt — hogy egyik kocsiból a másikba akart átmenni közben megcsuszott és így került a vonat kerékei alá.

— **Megszűnik a magyar-német vízumkényszer.** Berlinből jelentik: A külügyminiszter hivatalos közleménye szerint a vízumkényszer Magyarországgal május 15-én megszűnik.

— **Még mindig nem fogták el a bucaresti-i országut banditáit.** Bucurestiből jelentik: A bucaresti-i országuton a romániai lengyel követ felesége, Dewey lengyel pénzügyi tanácsos és Cita Davila washingtoni követ kirablásának tettesei még mindig ismeretlenek. Egvelőre annyit sikerült megállapítani, hogy a rablók gróvtai lakosok és jelenleg Bucurestiben tartózkodnak. Mivel a sűrűn előforduló támadások veszélyeztetik az országutak biztonságát, a csendőrpáncsnokság elrendelte, hogy a jövőben a Bucuresti környéki országutakon autós csendőrsztagok fognak cirkálni. A csendőrök civilruhában lesznek, hogy esetleg a banditák gyanútlanul épen az ő autójukat szólítsák fel megállásra. A nyomozó hatóságok egyébként 100.000 lej pénzüjalmat tűztek ki a tettesek nyomravezetőjének.

— **A visszatérő kommunista kitiltott.** Győrből jelentik: Czeiler Ferencet, a magyar kommunista párt tagját, még 1928. tavaszán eltiltették tiltott propaganda üzése miatt két évi és négy havi börtönre, végül pedig Magyarország területéről kitiltották. Czeiler Ferenc most újból visszatért Győrbe és ott Horgos Mihály álnéven tovább folytatta üzemeit. Legutóbb detektívek igazoltatták, letartóztatták. Lázító kommunista röpiratokat találtak nála. A törvényszék, amely most ítélezett újból Czeiler Ferenc felett, a kommunista propaganda üzésének vádját nem látta beigazolvva, azonban közokirathamisítás miatt hét havi börtönre ítélte.

— **Felhívás.** A nyugdíjas katonai altiszteket felkérjük, hogy folyó évi május hó 18-án délelőtt 9 órakor a városligetben lévő „Elite”-mozgó épületében jelenjenek meg. A gyűlésen a vezetőség be fog számolni a nyugdíjügyekben elért eredményekről és eszközölni fogja a tagsági díjak beszédését. Ardelean elnök, Jacob Saturius jegyző.

— **Kizárták a prágai szenátus üléséről a kommunista szenátort.** Prágából jelentik: A szenátus mai ülésén Stejskal kommunista párt szenátor beszéde során élesen támadta a cseh-szlovák rendőrséget és csendőrséget, brutális eljárásukért és vallatási módszereikért. A szenátus elnöke Stejskaltól megvonta a szót, de a kommunista szenátor mégis tovább beszélt, erre az elnök felfüggesztette a gyűlést. A gyűlés újra megnyitásokor pedig Stejskalt kizárta a mai ülésről.

VIZUMOT Sándor Ferenc

Arad legrégibb vízumirodája a legelőnyösebben intéz.

— A szovjet bezáratja a mecseteket. Varsóból jelentik: A szovjet 7500 mohamedán mecsetet bezáratott és ezzel akarja megakadályozni Baira Annepének megtartását.

— Letartóztatásba került sertéstolvaj. Ludosan vizsgálóbíró ma előzetes letartóztatásba helyezte Horvát János 38 éves újmiklakai lakost, aki Avramuti János siriai, Vlai Miklós ujanáti, Bades György caporal-alexai és Grosz Miklós miklakai gazdálkodóktól 12 dísznót lopott, tízezer lej értékben. Horvát a dísznókat hamis járlatokkal adta el az aradi piacon. Miután a rendőrség Horvátot elfogta, beismerő vallomást tett.

— A világ legnagyobb képcsafása. Párisból jelentik: A párisi rendőrség egészen fantasztikus képcsafást fedezett fel Jean Francois Millet híres francia festő unokája, nagyatyjának százezreket érő képeiről egy Capou nevű festővel kópiákat készítettett és ezeket, mint eredeti képeket, áruba bocsátotta. Millet unokája bevallotta, hogy 3—4000 hamis festményt adott el, egyet 800.000 frankért Londonban s ezt a képet a szakértők legutóbb másfél millió font értékűnek minősítették. Egy hamisítványért a barbizoni múzeumnak három és fél milliót kínáltak. A hamis képeket lefoglalta a rendőrség.

— Az aradi zsidó hitközség választási bizottsága f. hó 6-án tartott ülésében összeállította a f. évi június hó 15-én tartandó választáson választói jogosultsággal bíró hitközségi tagok névjegyzékét. E jegyzék a templomban és hitközségi irodában betekinthető és akár jogosulatlan személyeknek a névjegyzékbe történő felvétele, akár a választásra jogosultak kihagyása ellentmondásos május hó 15-ig bezárólag szóval, vagy írásban a bizottság jegyzőjénél bejelenthető. Dr. Somló Armin, biz. elnök. Reich Jenő, biz. jegyző.

— 3000 láda ércpénz. Bucarestből jelentik: Constantaba újabb 3000 láda ércpénzküldemény érkezett, amelyet a Banca Nationala emberei erős ellenőrzéssel átvettek és őrizet alatt Bucarestbe szállítottak.

— Menetdíjkezdvevény kiránduló csoportok részére a hegyaljai villamoson. A hegyaljai való kirándulások megkönnyítése végett az Arad-hegyaljai villamos vasut Arad, Glogovac, Ohioroc, Siria, Pancota és Radna állomásai minden vasár- és munkaszünetes ünnepnapon legalább 10 személyből álló csoportok részére bármely kocsiosztályon 50 százalékos kedvezményű csoportjegyeket szolgáltatnak ki, az oda és vissza utazásra való érvényességgel, melyek bármely vonat indulása előtt fenti pénztáraknál válthatók, bármely viszonylatra és visszautazásnál még a jegyváltást követő nap első vonatához is érvényesek. Oly csoportok, amelyek kirándulásukat valamely hétköznapon óhajtják eszközölni, menetdíjkezdvevény engedélyezése végett forduljanak a vasut igazgatóságához.

— Lehet-e 27.500.000 lej évi jövedelemből megélni? New Yorkból jelentik: Dexter Mc Cormick asszony, akinek férjét gyengeelméjűség miatt már éveket ezelőtt gyámság alá helyezték, pert indított férjének rokonai ellen. Az asszony keresetében kijelenti, hogy 160.000 dollár (27.500.000 lej) évi jövedelemből nem tud megélni és 420.000 dollár évi apanaszt követel. Férje vagyonát ötvenmillió dollárra becsülik.

— Étvágytalanságnál, rossz gyomornál, bérekedésnél, renyhe emésztésnél, anyagcsere-zavaroknál, csalánkiütésnél és bőrvizke-tésnél a természetes „Ferenc József” keserűviz rendbehozza a gyomor és a belek működését s megszabadítja a testet a felgyülemlett rothadó anyagoktól.

— Jégelőfizetéseket Reusz-cég bármikor felvesz. Pontos szállítás. Telefon 141.

— Dr. Németh Miklós kórházi orvos, belgyógyászati és nőgyógyászati rendeléseit a Strada Cosbuc 1., (Széchenyi- és Wesselényi-utca sarok) megnyitotta.

India lángba borul.

Solapur városból a hinduk kiverték a rendőröket. — Felgyújtották a törvényszéket és a rendőrséget. — 25 halott, 120 sebesült. — Gandhit a puranahari kórházba szállították.

(London, május 8.) Indiából érkező jelentések teljes forrongásról számolnak be. A Gandhi letartóztatása fölötti elkeseredés most már hatalmas erővel kitoróban van és a nemzeti ellenállás már támadásba lendült át, amely a véres összeütközésektől sem riad vissza. Az indiai eseményekből a mai napon Solapur városának heves közelharca emelkednek ki, amelynek során igen sok sebesülésen kívül 25 haláleset is történt.

Solapur városa fontos közlekedési gócpont. A mai napon Gandhi hívei kivonultak a város határába, hogy ott a pálmákat kivágják és ezáltal megakadályozzák a pálmából előállított pálinka készítését. A rendőrség közbe akart lépni, hogy a pálmák irtását beszüntesse, a tömeg azonban nem engedett és többszöri felszólítás dacára sem volt hajlandó szétoszlatni. A rendőrség emberei ekkor sortűzet adtak le a tömegre. Egymásután dördültek el a fegyverek és sűrű csoportokban estek össze az emberek a hindu sorokban. A veszteség azonban nem riasztotta el őket, hanem megrohanták a rendőrséget, teljesen elsöpörték a rendőröket és bevonultak a városba, ahol a törvényszék épületéhez vonultak és azt

Öngyilkos lett egy volt budapesti bankigazgató.

Budapestről jelentik: Ma délután megdőbentő öngyilkosságot fedeztek fel a Népligetben. Blaczká István, a felszámolt Egyesült Fővárosi Takarékpénztár volt igazgatója agyonlőtte magát és meghalt. A mikor a pénztárat likvidált, az igazgató br. Varkocz Ilonának, az Emke-kávéház mellett jó menetelti trafikjába betársult.

A betársulás bevált Blaczkának, de másutt viszont jelentős összegeket veszített és a szerencsétlen kimeneteli üzletek annyira megrendítették idegállapotát, hogy ma délután a halálba menekült. Reggel szokása ellenére elment a trafikból és hasztalan keresték. A járőrök fedezték fel délután a Népligetben élettelen testét.

Irodalom és művészet

Tovább tart a közönség bojkottja a színház ellen.

Ma is zárva maradtak a színház kapui. — Isaac színházeti főfelügyelő távirata Popa Constantinhoz. (Arad, május 8.) Az aradi színházban ma sem gyúltak fel a lámpák. A konzorciumban működő társulat épenugy, mint tegnap, ma sem tudott, érdeklődés hiányában, előadást tartani és ma annyival szembeötlőbb volt a publikum részvétlensége, hogy ami talán az aradi színház történetében még nem fordult elő, egyetlen jegy sem kelt el a színház pénztárában. A közönségnek ez a magatartása egyenesen bojkottot jelent a színházalattal szemben, amelynek tagjai most, értesülésünk szerint, valószínűleg arra határozzák el magukat, hogy ha a közönség nem keresi fel őket a színházban, ők mennek a közönség közé és így próbálják legalább a szombati és vasárnapi előadásokra szóló jegyeket elhelyezni, hogy inséges helyzetükben végre valami jövedelemhez jussanak.

Ma egyébként távirat érkezett a színház akuttá vált válsága ügyében Isaac Emil cluji színházeti főfelügyelőt Popa Constantia városi kultúratanácsoshoz, amelyben a főfelügyelő a régi helyzet megőrzésére hívja fel úgy az igazgatót, mint a társulatot. Ez azonban a jelenlegi körülmények között aligha lehetséges, mert egyrészt Szendrey Mihály színházigazgató nem hajlandó a régi körülmények öztől a társulatát vezetni, másrészt a társulat minden jövedelem híján, képtelen tovább működni. A színház ügye tehát most már a legreménytelenebb és a közeli napoknak elhatározó fordulatot kell hoznia, amely valamilyen

a négy sarkában felgyújtották, majd a rendőrség hat különböző helyen levő épületeit ke-resték fel és azokra is lángot vetettek.

Utána a korcsmákat járták végig. Mindenütt, ahol szeszes italokat találtak, meggyújtották. Közben a rendőrség embereit teljesen kiszorították a városból. Esti jelentések szerint a helységben már egyetlen rendőr sincs és a nép teljesen ura a helyzetnek. A rend helyreállítására kivezényelt katonaság még nem érkezett meg. Este hivatalos nyilatkozatban számoltak be az angol hatóságok az anarohiáról és a hivatalos kommuniké elismer 25 halottat, valamint 120 sebesültöt, tehát valószínű, hogy a veszteség ennél is nagyobb.

Az ország többi részeiből is aggasztó hírek érkeznek. A nép mindenütt veszedelmesen forrong és a nyílt forradalom utolsó előkészületeit teszi meg. Csakhamar már több oldalról borul lángba India. A hatóságok már nem látták biztosítottak azt, hogy Gandhit a régi helyén őrizték és ezért a puranahari kórházba szállították és ott vették szigorú őrizetbe. Ma már elhatározó stádiumába jutott az indiai nemzeti ellenállás és nem kétségtelen, hogy a hétfői konferencia a forradalom teljes megkezdése mellett fog állást foglalni.

Dewey: „...megtörténik másutt is.”

A lengyel pénzügyi tanácsos szépi az autóbandidák tettét.

(Varsó, május 8.) Dewey lengyel pénzügyi tanácsos ma visszaérkezett Varsóba, ahol nyilatkozott a sajtónak a kellemetlen országúti kalandjáról. Elmondotta, hogy nem történt különösebb és tisztára a véletlen műve, hogy külföldi diplomatákat raboltak ki a banditák. Megtörténik másutt is — jelentete ki — sőt az ő szülővárosában — Csikágóban született — sokkal gyakoribb.

Elbeszélte a tanácsos, hogy mindhárman nyugodtan fogadták az eseményeket, a grófnő sent ájult el, aminthogy a lapok írták. Fölötte kellemetlen az volt, hogy a banditák kilukasztották a gumikat és ezért nem tudták a kocsi tovább menni, hanem három kilométernyire maguk előtt kellett tolni a kocsit, amíg a legelső csendőrszposzthoz értek.

irányban végre eldöntene a szomorú botrányral fenyegető színházkérdést.

* Gyász a színháznál. Az aradi színház ügyelő-főfelügyelőjének ma gyászjelentés került fel. Csutina Ferencné, született Havas Mária, Csutina Ferencnek, az aradi színház volt tagjának a felesége, a társulatnak a tavalyi szezonban volt sugónije, életének 32. és házasságának 7. évében elhunyt. Csutináné hosszabb ideig betegeskedett. Tavaly tudóbaj támadta meg. A romboló vész az eléterős nő egészségét fokozatosan lerombolta és már hónapok óta ágyhoz kötötte. Tegnap délután azután szenvedésétől megváltotta a halál. Elhunyt a színház környékén nagy szomorúságot keltette, mert mindenki szerette a népszerű „Marcsi”, aki nem egyszer előadásokat mentett meg. Ma délután helyezték örök nyugalomra a felsőtemetőben.

* Csütörtökön kezdte meg Janovics dr. szatmári kényét. Szatmárról jelentik: dr. Janovics Jenő kolozsvári társulata, tekintettel arra, hogy a Temesvárra való bevonulása egyelőre nem sikerült, szatmári vendégjátékokra indult. A társulat ma kezdett Szatmáron s két-három hetet tölt ott és azután Máramarosszigetre megy át, ahol a nyár egy részét huzza ki.

* John Gilbert és a beszélő-film. John Gilbert terveit a jövőt illetően nem bizonytalanok többé, mert röviddel ezelőtt a Metro új hangos-film vezetészetet osztott ki számára. Ez a film John Gilbertet, a szalonok hőst, új környezetbe viszi, mert mint Lawrence Stalings egyik világhírű tengerészlegényének romantikus hőse, egy kereskedelmi hajó kapitányát fogja megszemélyesíteni.

Nagy Divatrevü

a Központi-étterem (volt Ujságíró Klubban).

A legújabb modellek kerülnek bemutatásra szombaton és vasárnap d. u. 6 órakor és este 10 órakor. A nagy érdeklődésre való tekintettel felhívjuk a t. hölgyszékhöz szives figyelmét, hogy asztalokról gondoskodjanak és igényüket jelezzék be **Reiner György női divatruházában** Str. Moise Nicoara (volt Petőfi-ucca sarok).

Két életfejezet a testvéri szeretet ritka regényéből.

A munkanélküli ebédje az uccán és éjféli vacsorája a rendőrségen.

I.

(Arad, május 8.) Egy rendőr állt az ucca közepén. Forgalmi rendőr. A sarkon egy munkanélküli. Még nem volt nagyon kopott a ruhája, csak viseltes. Nem régen lehet munkanélküli, de látszik rajta, hogy nagyon megtörették az utóbbi napok, vagy hetek malomkövei. Valamikor sokat adhatott a ruházkodására, de most már semmivel sem törődik. Talán a kenyérért való eredménytelen harc tette letargikussá.

Dél van. Esik az eső. A munkanélküli egy újságpapírcsomagot vesz ki zsebéből. Kibontja. Két szelet egymásra tett kenyér van benne. Szétveszi a két szelet kenyeret. Mindkettő zsírral van bekenve és a zsíros kenyér piros paprikával behintve. Eldobja az újságpapírt és a kenyeret egykedvűen majszolni kezdi az ucca sarkán. A zsíros paprikáskenyérre szítva hull az eső. A munkanélküli mereven előrebámul és eszik. Nem veszi észre, hogy akik elmennek mellette, azok mind csodálkozva néznek rá. De ha észreveszi is: neki már minden mindegy.

Dél van és esik az eső. A forgalom is csökken. Az ucca közepén álló rendőrnek ideje van arra, hogy szétnézzen. Észreveszi a munkanélkülit. Megakad rajta a szeme és hosszan bámul a szájába, amely csámcsogva tipteli el a piros paprikás kenyérfalatokat. A rendőr nagyot nyel. Dél van. Cselédleányok étellel megrakott edényeket hurcolnak.

A rendőr nézi a nagyokat nyelő munkanélkülit és irigykedik reá. Mert ő is éhes és csak négy órakor telik le szolgálata. Addig nem szabad enni. Még egy cigarettát sem szívhat el.

Dühösen mutatja az utat egy beforduló gépkocsinak.

Aztán megint a munkanélküli néz. Az még most is eszik. Lassan, elmerengve.

A munkanélküli visszanéz a rendőrré.

Farkasszemet néznek egymással. A munkanélkülinek megakad a falat a szájában. Talán ebben a pillanatban döbönt rá, hogy ő most az uccán, mindenkinek szemeláttára zsiroskenyeret ebédel.

Rágás nélkül nyeli le a szájába akadt falatot és belebámul a rendőr szemébe. A munkanélküli gyűlöli és irigykedik. Arra gondol, hogy a rendőr elsején megkapja fizetését. Éhezve, jólakva megint eltelik egy hónap. De mit csinál ő, meg a felesége, aki olyan gondosan becsomagolta a zsiroskenyeret.

Irigykedve nézi a rendőrt.

A rendőr makacsul visszanéz. Gyűlöli ezt az embert, aki már jólakott. Meg sem eszi a két darab kenyeret, hanem az egyiket odaadja egy gyermeknek. Neki még négy óráig kell éhezni.

Az ucca torkolatánál álló két ember: a rendőr és a munkanélküli, irigykedve néznek egymásra. Gyűlölik egymást.

II.

Éjjel tizenkét óra. A forgalmi rendőr nyolctól tizenkettőig volt szolgálatban. Mielőtt hazamegy be kell mennie a központba és jelentést tennie az ügyeletes tisztnek.

Az ügyeletes szobában egy kopott fapadon lehajtott fejjel ül a munkanélküli. Mellette két zihlottkinézésű ember. Hármójukat az éjszaka fogták el, mert az volt a gyanu, hogy betörést akartak elkövetni.

Lehet, hogy igaz; de az ucca közepén elfogyasztott zsiroskenyér-ebéd sok tettekbe kapcsoló bolond gondolatot szülhet meg az ember agyában.

Az ügyeletes tiszt egy vaságyon fekszik és nyitott szemmel bámulja a frissen meszelt falakat.

Most belép a forgalmi rendőr.

A munkanélküli ránéz, a rendőr visszbámul. Egymásra ismernek.

A rendőr megteszi jelentését a tisztnek. Leül az asztal mellé és kituzza a fiókot. Csomagot vesz elő, tiszta fehér papírba göngyölve. Kibontja. Friss tepertő szaga árad szét a szobában. Szép fehér kenyér, egy darab kolbász, savanyu paprika és tepertő. A rendőr enni kezd. Jóízűen, étvágygyal, kényelmesen ülve az asztal mellett.

A munkanélküli ránéz. A rendőr visszbámul és szájában akad a falat. Pillanatnyi csönd. Abba marad a csámcsogás. Aztán a rendőr nagyot nyel.

Gandhi asszonyai.

Látogatás Aschramban és találkozás Gandhinéval és a hindu apostol titkárnőjével.

Romain Roland könyvet írt róla s az újságok most hasáboakat kénytelenek szentelni neki: Gandhinak, India koronázatlan királyának. Mert így nevezik őt hívei, akik sokan vannak, akik életükkel ragaszkodnak hozzá és szentségként vallják elvét: a hinduk függetlenségét.

En Gandhi legszemélyesebb életéről akarok beszámolni s mert minden ember legszemélyesebb élete az asszony, azért adtam cikkem címül azt, amit e sorok fölött talál az olvasó.

Az asszony — nem jól mondtam — az asszonyok szerepet játszanak és játszottak Gandhi életében is. Ahmadabadtól négy angol mérföldnyire, az Aschram nevű kis faluban találkoztam velük: Gandhi asszonyaival, akik vagy egész életük során az indiai függetlenségi harc vezérének oldala mellett állottak, vagy évek, esetleg hónapok óta lelkes hívei mozgalmainak.

Kezdjük Kasturbai asszonnyal, akiről Gandhi autobiográfiájában azt írja, hogy még ma is tud kellémetlenkedni ha akar. Március 12-én találkoztam vele, azon a napon, mikor Gandhi először ment ki a tengerhez, hogy illegális uton sőt pároljon a tenger vizéből. A kert közepén álló házacská előtt ült egy öreg asszony hintaszékszerű butoridarabon. Gandhi Kasturbai volt. Pápaszeme mögül nyugodt tekintetű melankólikus szemek néztek rám s a szemek fölött csodálatosan magas homlokot barázdáltak be a ráncok ezrei. Haja simán hátra volt fésülve. Könyved fejbőlintással üdvözölt.

— Nehéz időket élt át ugye asszonyom — kezdtem meg a beszélgetést.

— Yes — de most minden rendben van — mondta lassan, látszott rajta, hogy minden szavát elfordítja anyanyelvéből.

— Ha Gandhi megengedné, hogy az asszonyok is elmenjenek a tengerpartra, emegy Ön is asszonyom?

— Ezt még nem tudom, de boldog vagyok, hogy Gandhinak sikerül tervét keresztülvinni.

Egy fiatalasszony jön ki a házból.

— A hugom — mutatja be Gandhi Kasturbai asszony.

Egy alig felnőtt leány jött az asszony után.

— A kisasszony is rokona? — kérdezem.

— Nem, barátom és tanítványunk, aki nálunk lakik.

— Mindhárman úgy beszélgettek velem, mintha ez a nap is olyan lenne mint minden más nap s a beszélgetés közben szinte megfeledkeztem arról, hogy ez az öreg asszony, aki előttem ül, kis gyermek korában lett au-

A munkanélküli lesüti szemét. A rendőr nem eszik. Előre néz és gondolkozik. Aztán egy kis darab kolbászt, két darab tepertőt, egy kis savanyuságot és egy darab kenyeret rátesz egy fehér papírra és odanyújtja a munkanélkülinek.

A két kopott ruhájú csavargó mélyen szuszogva alszik a munkanélküli mellett. Az ügyeletes tiszt is elaludt.

Csak ők ketten vannak ébren.

A munkanélküli ösztönösen nyúl az étel után. Ránéz a rendőrré és nedvesek lesznek szemei.

A két ember testvéri szeretettel néz egymásra.

A rendőrségi ügyeletes szobában csönd van, csak a három alvó lélegzése hallatszik és ebbe a csöndbe a szeretet muzsikájaként oivad bele a két ember halk csámcsogása...

PILISI GÉZA.

nak a férfinak felesége, aki most különös eszközökkel veszi fel a harcot a brit birodalom ellen. Ugy éreztem, hogy Gandhi felesége nem harcoss természetű nő, aki szeret a háttérben élni és maradni.

Égészen más típus volt Mirabal vagy Mis Slade. Gandhi nevezetes tengerparti útja előtti este találkoztam vele. Angol nő, egy brit admirális leánya, aki magáévá tette Gandhi elveit és hindu nő lett belőle. Amikor Keletre jött, Gandhi a kis falvakba küldte, hogy a legszegényebbek sorsával ismerkedjék meg.

— Önnek fogalma sem lehet arról, milyen ott a helyzet — mondotta. Minden hiányzik: az élelem, a ruházat, a munka, az orvosság. Az ember kétségbeesik és nem tud segíteni.

Bekísért a lakásába és kezembe adta a „Joung India“ egy pár példányát, amikből egyes cikkek meg voltak jelölve. En a küszöbön ülve néztem a lapokat, ő a földön ült. Néztem ezt a különös teremest, aki eldobta magát, egy admirális leányának életörömét és eljött ide, egy sátor szerű házacskába, ahol kolostori az egyszerűség. A sarokban egy vékony matrac volt, a szobácskában elszórva Gandhi könyvei. Az alakja férfias, az arca szepplős, a kezei szélesek, a körmei manikürozottak.

Gandhinak eszmei és személyes híve. Ő ápolja, ha beteg, ő vezeti és tartja rendben az adminisztrációt, ő a hindu apostol titkárnője.

— Mi annak az oka, hogy lemondott az élet luxusáról?

Nem válaszol. Másról beszél.

— A kormány le fogja Gandhit tartóztatni — mondja. Vagy ma, vagy holnap, vagy egyszer, de Gandhi előtt még a szenvedések útja áll.

Jól tudta. Bekövetkezett.

W. B.

**Hétezer amerikai anya
zarándokol Európába hősi halott
fiaik sírjaihoz.**

— Az amerikai kormány 800 dollár segélyt ad egy-egy anyának.

New-Yorkból jelentik: Ma délelőtt 274 amerikai anya hajózott be az „Amerika“ nevű gőzösre, hogy Franciaországba menjenek és ott felkeressék a világháborúban hősi halált halt gyermekeik sírját. A híradás szerint több, mint hétezer anya fog áthaladni Európába, kisebb turnusokban, hogy gyermekeik sírjait felkereshessék, akik ezelőtt 13 évvel a nagy világegés áldozatainak estek. Az amerikai kormány 800 dollár segélyt ad egy-egy anyának szomorú zarándokutájához.

KÖZGAZDASÁG.

Krausz Simon újabb üzleti tervei.

Kabalából visszahurcolódik régebbi helyiségeibe. — A gabonapiacra akar nemzetközi együttműködést propagálni. — Legközelebb megjelenik Krausz memoárja.

(Budapest, május hó 30.) Krausz Simon a sok baj és nehézség dacára, így látszik nem vesztette el semmiképp sem agilitását, munkakedvét és ambícióját. Legalább is erre engednek következtetni az értesülések, amelyeket az Aradi Közlöny a legutolsó napokban Krauszról beszerezett. E szerint Krausz Simon mindenekelőtt ott hagyja Nádor-uccai nagy helyiségeit, amelyeket a Nasicitól bérelt és már kabalából is visszahurcolódik a Nádor-ucca 6. számú régebbi helyiségeibe, amelyekhez oly sok siker fűzte.

Igaz ugyan, hogy a régi első emeleti helyiséget nem tudta megkapni, azonban felette a harmadik emeleten bérelte ki ugyanazt az irodahelyiséget. Ettől eltekintve, Krausz, a gabonaértékesítés terén is akar dolgozni és mint beszél, Amerikával és más búzatermő államokkal szeretne Krausz egy üzleti alapon álló együttműködést létrehozni. Ezenkívül szorgalmasan dolgozik Krausz Simon memoárja elkészítésén is. Hir szerint harminc folytatásban írja meg emlékiratait, amelyek egy nagy naplópapírral fognak megjelenni.

Megalakul a Magyar—Román Kereskedelmi Kamara.

Arról értesülünk, hogy a Magyar—Román Kereskedelmi Kamarának, ennek a már régóta nélkülözött és igen fontos közgazdasági és politikai missziót betölteni hivatott intézményének megalakulása közvetlen küszöbön áll. A budapesti román követség jogtanácsosa, dr. Lázár Nándor ügyvéd, Grigorcea budapesti román követ, továbbá az illetékes magyar és román faktorok hozzájárulásával és helyesléssel megindította a Kamara megalakulásának előkészítő munkálatait és a román érdekvéköpiseletek vezetői, a román GyOSz elnöke, Mircea Constantin egyetemi tanár és szenátor és a román Kereskedelmi és Iparkamarák uniójának elnöke Manolescu képviselő és ny. kereskedelemügyi államtitkár állottak román részről a mozgalom élére, akik a napokban Budapesten is megtárgyalták egy Magyarországon, mint Romániában felállítandó testvérkamarák felállításának részletes terveit, a legfőbb reménységgel és optimizmussal nyilatkoztak a két gazdaságilag egymásra utalt szomszéd állam egymásközötti viszonyának megjavulása felől.

Csődtárgyalások a törvényszéken.

Zimmermann Izidor bórkereskedő ellen a csődöt kimondották. — Egy aradi tanár csődkelme egy intézet ellen.

(Arad, május 8.) Jelentette az Aradi Közlöny, hogy Stiasni és Spitzer bécsi bórnyagkereskedő-cég 480 cseh korona (25.000 lej) követelése erejéig csődöt kért Zimmermann Izidor aradi bórkereskedő ellen. Az aradi törvényszék kereskedelmi osztálya mára tüzte ki a kérelem érdemleges tárgyalását. Miután a felek között egyezség nem jött létre, a törvényszék kimondotta a csődöt.

A törvényszék a csődeljárás megindításával kapcsolatban a csődtömeg gondnokául dr. Kele Gyulát, helyettesül dr. Salgó Miksót nevezte ki. A hitelezők bejelentési határideje június 16., a követelések felszámolása június 23., a csődválasztmány ülésének terminusa június 26.

Ugyancsak mára tüzte ki az aradi törvényszék a Victoria takarékpénztár ellen beérkezett csődkelelem tárgyalását. A kérelmező Teodorescu Constantin tanár, aki 300 ezer lejnyi követelése fejében kérte meg a csődöt. A bíróság megállapította, hogy a beadvány nincs felülbélyegezve, így az idézéseket nem lehetett kikézbésíteni, ennek folytán a csőd tárgyalást bizonytalan időre elnapolta.

= LESZÁLLÍTOTTÁK AZ ANGOL BANKRÁTÁT. Londonból jelentik: Az Angol Nemzeti Bank a mai ülésén határozott hogy a bankkamatlábát 3 és fél százalékról 3 százalékra szállítja le.

= Nemzetközi mintavásár Lembergben. Az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara közli: Szeptember hó 2 és 16-a között tartják Lembergben a tizedik keleti nemzetközi vásárt, amelynek keretein belül külön román-napot rendeznek a lengyel—román gazdasági kapcsolatok élénkítésére. A vásáron való részvételre vonatkozó részletes felvilágosítások az alábbi címen szerezhetők be: Foires Orientales, Jaguellonska No. 1. Lwow. (Pologne).

= Németországban bevezetik a tényleges aranyvalutát. Ismeretes, hogy ma már csaknem valamennyi európai államnak ugynevezett aranyvalutája van. Azért hangsúlyozzuk, hogy ezek az aranyvaluták csak „ugynevezettek”, mert csak papíron léteznek és egyetlen állam nemzeti bankja sem hajlandó csengő aranypénzt adni a papirbankjegyekért, már pedig arany nélkül az aranyvaluta is csak ugynevezett aranyvaluta marad. Németország e téren jó példával jár elől. A német Birodalmi Bank igazgatósága a múlt napokban tartott ülésén elhatározta a banktörvény 31. paragrafusának az életbeléptetését, mely paragrafus a bankjegyeknek arany devizákra való beválthatóságáról intézkedik. A Birodalmi Bank vezérigazgatósági tanácsa ennek alapján a következő hirdetményt adta ki: „Az 1924 évi banktörvény 52. paragrafusa alapján a Biro-

Hirdessen 45 évre
Aradi Közlönyben

Kizárólagos vezérköpviselő Romániában:
STANDARD DROGHERIA București

dalmi Bank igazgatósága és vezérigazgatósági tanácsa egyhangúlag elhatározta, hogy a banktörvény 31. paragrafusát hatálybalépteti. Ez a határozat a Young-féle tervezettel egyidejűleg lép hatályba”. Szakértők nézete szerint a Young-tervezet május folyamán fog hatályba lépni.

= Előadást tart Bucuresiben a Német Birodalmi Bank volt elnöke. Bucuresitől jelentik: Schacht dr., a Német Birodalmi Bank volt elnöke, május 10-én Bucuresitibe érkezik és május 12-én előadást tart ott, a jegybankok együttműködéséről a mezőgazdasági ujjaépités terén. Schacht dr. körülbelül egy héttel marad Romániában.

FÓRUM.

Karlsbadba a zulukafferek nem kell vizum, de a román állampolgár csak vizummal utazhat.

Levél az Aradi Közlönyhöz.

Igen tisztelt Főszerkesztő Ur!

Nemsokára itt lesz az az idő, hogy az élet malmában robotoló és önlődő ember számára út a pár hetes pihenés órája. Megkezdődik a nyaralás. Engem az egészségi állapotom arra kényszerít, hogy a pár hetes pihenési időmet Karlsbadban töltsen el és ott kinzó gyomorbetegségeimet gyógykezeltessem. Ma megkezdtem az érdeklődést, tervezett karlsbadi utazásom érdekében. Kíváncsi voltam arra, kell-e a román utánszatra Csehszlovák vizum és érdeklődésem során megtudtam, hogy Csehszlovákiába a következő államok polgárai utazhatnak be vizum nélkül: Argentína, Belgium, Danzig, Dánia, Németország, Esztorország, Finnország, Franciaország, Anglia, Irország, Irak, Jugoszlávia, Kanada, Kuba, Lettország, Luxemburg, Norvégia, Ausztria, Portugália, Svédország, Svájc, Spanyolország és a déliai gyarmatok.

Nem tudtam hová lenni a csodálkozástól, mikor ezt meghallottam. Karlsbadba a déliai zulukafferek vizum nélkül tehetik be a lábukat, de én, román állampolgár, a kisantant lóheréjének harmadik leveléhez tartozó szövetséges csak a határrendőrség ellenőrzése mellett mehetek Csehszlovákia területére. Sokat nem értek a politikában, de ezt az esetet értem legkevésbé! Igazán irigység lennék, ha valaki megmagyarázna nekem, miért nem szünteti meg kölcsönösen Románia és Csehszlovákia, ez a két szövetséges utóállam a vizumkényszer?

Teljes tisztelettel:
Egy hűséges előfizető.

Fizessen elő

a legnagyobb magyar lapra, az

UJSÁG-ra

leggyorsabb hirszolgalat,
a legjobb munkatársak:

Kóbor Tamás, Mírai Sándor, Lynkeusz, Szomoró Emil, Pünköszt Andor, Elek Artur és a magyar irodalom legjobb erői írják a lap minden sorát.

Előfizetési ára:

Egy óra . . . 200 lej

1/4 évre . . . 500 lej

Előfizetéseket felvesz:

PALLAS HIRLAPIRODA, Cluj.

Mielőtt nyári női és leányka ruhaszükségletét beszerzi, tekintse meg dus rakományát és győződjön meg utolérhetőlen versenyképességéről.

Juliu PLESZ Gyula

éég központi női ruhaáruháza
ARAD, a színház hátsó bejáratával szemben.

A Consum r. t. részletcsoportjának tagja.

Kérem fenti címre
figyelni!

Kérem fenti címre
figyelni!

Rádió műsor.

— Romániai idő. —
PÉNTEK, május 9.

Bucuresti. 17. A Marco-zenekar. 20. Gramofon. 21. Operaest. — Belgrad. 11.30. Gramofon. 13.45. Déli zene. 18.30. Jazz, gramofonon. 19.00. Harmonikázás. 21. Mendelssohn-est. 22. Operaáriák és kettősök. 23.15. Seta Európán át. — Berlin. 18. Lesser Erzsébet hegedű művésznő látéka. 19. Új műdalok. 19.55. Vendégül zene. 21.30. Népszerű zenekari verseny. Utána nemzetközi indulók előadása. — Hamburg. 18.55. Szórakoztató zene. 21. Népszerű hangverseny Lóránd Edít hegedűművésznő közreműködésével. — Róma. 22.02. Kálman: Chicagói hercegnő. — Stockholm. 19.30. Könnyű zene. 21. Vonóskar. 23.15. A „Rigoletto” c. háromfelvonásos opera gramofonon. — Toulouse. 19. Táncczene. 19.35. Spanyol dalok. 20. Dalok. 20.30. Bécsi zenekar. Katonazené. 21.25. Operettátlók és operettészletek.

22. Könnyű zene. — Wien. 13. Geiger-zenekar. 16.30. Gramofon. 17.30. Hangverseny. 21. Bittner: „A zenész” c. kétfelvonásos operája. — Budapest. 10.15. A rádió házikvartettjének hangversenye. 13.05. Kurina Sári és cigányzenekarának hangversenye. 6. Gramofonhangverseny. 7.35. Krudy Andor cimbalomművész hangversenye. 8. Kosztolányi Dezső felolvasása: „Szatirikus rajzok: Utána kb. 11.30. Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye a Spolarich-kávéházból.

SZOMBAT, május 10.

Bucuresti. 17. Könnyű zene 18.30. Könnyű zene. 20. Gramofon. 21. Szimfonikus hangverseny román zenedarabokból. — Belgrad. 11.30. Gramofon. 13.45. Déli zene. 19. Délutáni zene 21. Trió. 22. Az első belgrádi dalárda hangversenye. 23.15. Balalajkazene. — Berlin. 21.30. Vidám est. Utána táncczene. — Brünn. 12.30. Gramofon. 13.35. Pozsony. 17.30. Délutáni zene. 18.25. Zongorajáték. 20. Prága. 21.15. Vidám előadás. 21.40. Verdi: „Aida” című operája gramofonon. 23. Prága.

23.20. Katonazené. 1. Prága. — Toulouse. 19. Táncczene. Spanyol dalok. 20. Harmonikázás. 20.30. Műdalok. Argentínai zene. 21.25. Operettészletek. Katonazené. 22. Könnyű zene. — Wien. 13. Gramofon. 16.15. Dostal-zenekar. 18.25. Beethoven: A-dur szonáta az Esz-dur vonósnégyes. 20. Walther von der Volgelwiedening. 21. A salzburgi karénekegyesület részben való közvetítése. 22. Offenbach: „Dorottya” című egyfelvonásos operettje. Utána a Holzer-zenekar játéka. — Budapest. 10.15. Gramofonhangverseny. 1.05. Szalonzenekari hangverseny. 6.30. A m. kir. 1. honvédegyesület zenekarának hangversenye. 8.30. Népszimfőelőadás a Studióból. „A vereshajú”. 11. Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye a Hungaria-szállóból.

A szerkesztésért ideiglenesen
SALGÓ HENRIK
felel.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kiánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető megváltoztassa. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdézősködékre válaszolunk. Ajánlatok jelzés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadók vatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

▲ ▲ HIRDETÉSEKET DÉLUTÁN 6 ÓRAIG VESZÜNK FEL. ▲ ▲

LEVELEZÉS.

„KÖZÉPKOR” jellegének levele van az Aradi Közlöny kiadójában.

BRAZILIAI kávéültetvényes kér helyzetjelentést Cremonáról és programot a Festwocheről. 2018

ALKALMAZÁS.

JÓLFŐZŐ SZAKÁCSNÓ uriházhoz jó bizonyítvánnyal azonnalra felvétetik. Cím az Aradi Közlöny kiadójában 1454

MAGÁNOS urinő házvezetőnői állást keres magános urnál. Cím Hunadocra, Str. George Danila. Jelige D. D. 2004

BEVEZETETT tüzfűtőgép felvétetik Record-fatelepen, Str. Doamna Balasa 78. sz. 2038

VIZSGÁZOTT GÉPÉSZ 35 évi gyakorlattal, csépléshez, cséplőgépjavításhoz vidékre is ajánkozik. Mikló, Str. Ghiba Birta 15. 2029

TRJEMESTER kerestetik. Megfelelő gyakorlattal és bizonyítványokkal rendelkező egyének jelentkezzenek. Str. Mureseanu No. 7. 2033

FÜRÉSZGÉPPYL 1 wagon fát 300 lejért vállalkoz. Kelemen György és Társa, volt Borona-u. 60. 2039

GYAKORLOTT szövő munkásnők felvétetnek Oradea-mareti textil-gyárba utiköltség és lakás biztosítva. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 2042

MINDENKÉFÉLT fűzőnöt keresek jó bizonyítványokkal. Jászsef-főh-ut 22. H. 2041

LAKÁS.

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Cím: Calea Banatului (v. Asztalos Sándor-u.) 3. 800

KÉT szoba, konyha 1-ső emeleti lakás a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

NEGYSZOBÁS, esetleg háromszobás modern lakás az Ortutay-palotában azonnal kiadó.

FŐTÉREN kétszobás, konyha lakás azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

Azonnalra kiadó

1, 2, 3 szobás lakások mellékhelyiségekkel és egy jólbevezetett férfiniszabóüzlet-helyiség. Érdeklődni: Stern Lipót háztulajdonosnál, v. Hunyadi-u. 1., d. e. 8-1-ig

EGYSZOBÁS konyhás lakás főtéren kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

FŐTÉREN kétszobából 416 helyiség azonnal kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

VOLT KOSSUTH-UCOA elején modern 3 szobás uccai lakás augusztus 1-re kiadó. Értekezni Knapp ruhafestőnél volt Magyar-ucca 10. 2034

KIADÓ

azonnalra vagy május 15-re a Str. Cosbuc (Wesselényi-uccában) egy kétszobás, előszobás, fürdőszobás, cselédülkés modern lakás magánházbau, szép kerítél, udvarral. 2014
Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

Kiadó

négyszobás, fürdőszobás, konyhás lakás éléskamrával és pincével azonnalra a Piata Avram Iancu (v. Szabadság-tér) sarkánál. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 250

KIADÓ 4 szobás modern lakás. Bővebbet Virág építész irodájában Bul. Reg. Maria 12. 1928

FŐTÉREN első emeleti három nagy szobából és előszobából álló helyiség, mely főleg fizeteli célokra (irodának, divatszalonnak, szabóüzletnek stb.) rendkívül alkalmas, azonnal kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában

VÉTEL ÉS ELADÁS.

CSUKOTT Buick AUTÓ kifogástalan, olcsón eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 2021

BÖSENDORFER, STINGL stb. ZONGORAK kerti garnitúra, virágállványok, kitömött madarak, majolika, és kínai vázák, nagyon olcsó szalonok, vitrinek, tükrök, perzsaszőnyegek, antik órák, álló villanylámpa, festmények, székek, antik ágyak, éjjeli szekrények, szekrények, tea szervizek, Biedermayer kredenc, Biedermayer asztali lámpák, festmények, 12 személyes damaszt garnitúra, filé asztalterítő, hegedű garderob szekrény, Mignon írógép, 2 drb. ruganyos matrac, székn, csilár eladók, SALGÓNÉ bizományi üzlete Str. Horia (Széchenyi-ucca) 1. Neuman-palota. 1000

1 HOLD here eladó Postaréten, Kocsik-tanyán. 2028

BUZARÉSZLETFIZETÉSRE jókarban lévő szalmatüteses hatos vagy nyolcas kazánt keresek, vagy csépléshez társat kazánal új hatos cséplőmhöz. Szacsavay gazdasága Cava-Silindia. 2027

VICHY 4 ványvíz közvetlen a forrástól érkezett. Kardos Miklós. Arad. 2040

KERESEK fonott kerti garnitúrákat, harmoniumot, gyári és perzsaszőnyeget, ezüst tárokat és évszámzókat, antik butorokat, komplett szobaheredezéseket, márkás disztárgyakat stb. Kivánatra házhoz is megyek. SALGÓNÉ bizományi üzlete, Str. Horia 1. sz. Neuman-palota. 1000

NAGYMENNYISÉGŰ PLEHPÁNT eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1151

ÜRES FESTÉKES HORDÓK eladók. — Cím az Aradi Közlöny kiadójában, 1454

Osztrák osztálysorsjáték

Lényegesen megjavított játékterv.

84.000 sorsjegy 42.000 nyeremény

A sorsjegyek fele nyer!

Főnyeremény eseti:—

20,000.000 (huszmillió lej)

Prémia és nyeremények:

12.000.000 lei 2 × 2.500.000 lei

7.500.000 " 2 × 2.000.000 "

2 × 1.500.000 lei stb. stb.

Össznyeremények értéke:—

13.406.000 Schilling = ca 395.000.000 lei

Minden nyeremény készpénzben azonnal ki lesz fizetve. — Állami garancia. — Nincs adólevonás.

Huzás 1930. május 20—22.

Sorsjegyárak:

Érték	Félf
1200 lei	600 lei
Negyed	Nyolcad
300 lei	150 lei

A. GAEDICKE & Co
Wien, I., Franz Josefs Kai 47.

Kékő, raffia

legolcsóbban beszerezhető:

JAKUBOVITSNAL

mo oro állomással szemben. 1913

Ugyanott Trappista sajt, az ismert ki-tűnő minőségben kgként 60 lejért kapható

INGATLAN.

FÉLMILLIÓIG házat vennék belvárosban. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2035

VOLT ZRINYI-UCOA 12. sz. ház eladó. Ugyanott elegánsan butorozott szoba, fürdőszobával kiadó.

ÜZLETEK.

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sarkánál, ahol hosszú évtizedeken át nagy vevőkörrel rendelkező kelmestető és tisztítóüzlet volt, azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

LAKATOS vagy más ipari műhelynek alkalmas helyiség, autogónheggesztő használattal, olcsón kiadó, Bővebbet: Szegfü írógépvállalat, főpostával szemben. 2003

CUKORGYÁR közelében sarok fűszer üzlet korcsmahelyiséggel, lakással kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 202

Hirdessen a 45 éve
fennálló
„Aradi Közlöny”-ben

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST,

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak!
Táviratcím: „HUNGARIOTEL”.